

Noi rizonturi
pentru tineri și comunitate

ÎNVĂȚĂM PRIN EXPERIENȚE, TRANSFORMĂM ȘCOALA

| POVEȘTI CU INSPIRAȚIE
de Alice Teodorescu

Cluj-Napoca, 2018

ISBN 978-973-0-28050-0

Cuvânt înainte

Ca „inventator” al programului IMPACT în România, mi s-a cerut să scriu un pic despre cum am ajuns în această țară și de ce am ales proiectul de *service learning* ca instrument de bază în lucrul cu tinerii. Cel mai important de înțeles cred că este faptul că nu aveam nici un fel de plan meticulos și că întreaga Fundație era un proiect destul de ambiguu ale cărui scopuri împloteau atât educația, cât și susținerea comunității. Când i-am vizitat pe părinții mei în 1995 ne-am gândit că, la fel ca în SUA, copiii români vor iubi să învețe prin programe de învățare în aer liber. În 1999, eu și soția mea ne-am mutat aici și am construit tabăra de aventură „Viața”, pentru că iubim educația prin aventură și munții din România.

Nu a fost ușor să ne integrăm, am trecut prin momente complicate și am simțit pe viu ce efecte devastatoare poate să aibă corupția. Având de-a face cu astfel de provocări, am realizat că era nevoie de ceva mai mult decât o tabără de vară. Încă îmi amintesc acel moment „AHA” sau „EUREKA” în care am început să mă documentez despre principiul *service learning* sau învățare prin serviciu în folosul comunității și am știut că asta era calea pe care trebuie să o abordăm. IMPACT folosește activități specifice

educației prin aventură și *service learning* cu scopul de a inspira tinerii să conducă și să producă schimbări pozitive în comunitățile lor. T.S. Eliot spunea că adesea, trăim experiența, dar ratăm semnificația acesteia. Dar, IMPACT a pus mereu accent pe reflecția și interpretarea experiențelor trăite la club și apoi transferul lecțiilor învățate în proiecte pentru comunitate, toate acestea ținând cont și reliefând faptul că fără un adult iubitor, metodele de predare nu înseamnă aproape nimic.

Vorbind de „semnificație” sau „morală”, cred că în mare parte termenul de *service learning* implică niște valori adânc înrădăcinate, iar în ceea ce privește promovarea acestor credințe și convingeri, acțiunile spun mai mult decât vorbele. A-ți păsa într-adevăr de ceilalți înseamnă să le cunoști problemele la o rezoluție care să te facă să te implici, să ieși din zona de confort și să cauți soluții. Când învățăm într-adevăr „să purtăm povara celuiilalt”, descoperim adevăratul scop al vieții.

Beneficiile provenite din *service learning* se întind pe mai multe planuri. Un proiect de calitate propune multiple sensuri în același timp. Primordial este proiectul în sine, care

aduce beneficii comunității, sau cum îmi place mie să spun, partea de „contribuție”, apoi, tinerii învață și se dezvoltă prin efort, implicându-și caracterul și gravitând în jurul unor puternice valori sociale. Aceste valori sunt puse în aplicare prin intermediul unor provocări complexe care necesită soluții, abilități și cunoștințe specifice lucrând astfel și pe dezvoltarea de competențe. Acești 3C: *Contribuție, Caracter și Competență* - sunt trei piloni importanți în baza cărora aș vrea să gândesc rezultatele noastre.

Am avut intuiția că, dacă IMPACT a putut funcționa în contextul provocator din Valea Jiului în 2002, ar putea avea un potențial mare ca instrument de învățare și dezvoltare comunitară. Așa că am decis să încerc, chiar dacă mă simt uneori inadecvat pentru această sarcină și călătorie minunată. Alături de mine au venit oameni de calitate pentru a contribui la dezvoltarea acestei viziuni. Vă invit, așadar, să citiți poveștile a 10 profesori care au avut curajul să inițieze proiecte de service learning la clasă sau în programul IMPACT și să ofere tinerilor din România experiențe de învățare relevante. Proiectele pe care le veți parcurge în următoarele pagini sunt despre contribuție și dezvoltarea caracterului și a competențelor

necesare pentru a rezolva probleme reale ale comunității noastre. Vă invit să reflectați asupra metodei, la beneficiile și provocările pe care le aduce în educația din România și sper să vă inspire să realizați un astfel de proiect în comunitatea voastră.

Cred că astfel România va fi din ce în ce mai puternică. Văd cum se îndreaptă către lucruri mai bune, valori mai bune, și asta e într-adevăr emoționant pentru cineva care a trăit aici aproape 20 de ani!

Cu recunoștință,
Dan(a) Bates

Mai liberi, mai dezinvolti și mai deschiși spre colaborare

*Nu pentru școală,
ci pentru viață învățăm*

„Metodele de serviciu în folosul comunității promovate de Fundația Noi Orizonturi au reprezentat pentru mine și pentru colegii mei o porțiță prin care am ieșit pur și simplu din clasa tradițională, în care elevii tot pun întrebări incomode de tipul: *La ce ne folosește atâta matematică?* sau *De ce trebuie să învățăm biologia?* Am evadat împreună cu elevii încercând să le explicăm altfel, într-un mod practic, cuvintele filosofului Seneca: *Nu pentru școală, ci pentru viață învățăm*”, așa își amintește Mihaela Capriș, profesoară de limba română la Colegiul de Industrie Alimentară Elena Doamna din Galați.

Pasiunea pentru școală și pentru filologie a fost un ghid bun încă de la început: „Mi-a plăcut

limba română, am mers la filologie și știam ce voi face în viitor, a fost un drum ales cu toată responsabilitatea. Țin minte că într-o oră de gramatică am ieșit la tablă. Doamna profesoară din gimnaziu, care discuta foarte mult cu noi, mi-a zis: *Tu o să faci filologie*. A intuit parcursul meu, deoarece s-a întâmplat cum a spus.” După ce a studiat română-franceză, Mihaela a predat un an la o școală gimnazială și apoi a ajuns la liceul în care predă și acum. Primul an ca dascăl a însemnat și prima întâlnire cu copiii din medii defavorizate, prima întâlnire cu provocările diferite din educație: „A fost pentru mine un an greu, dar am învățat multe. Probabil că așa a fost să fie, atunci mi-am dat seama că un profesor nu trebuie doar să predea, ci să fie implicat și în probleme sociale, pentru că erau multe acolo.”

De aceea, încă de atunci, a învățat să facă lucrurile altfel, iar asta e viziunea care o motivează: „Am observat că în clasă elevii simt nevoia să vorbească mai mult despre existența cotidiană. Trebuie să faci legătura între lecție și ceea ce au ei acasă, în viața lor. Lecția tradițională - predare și ascultare - nu prea mai e pe placul lor. Noi îmbinăm lucrurile, introducem în lecția clasică și momente mai antrenante, pentru că altfel îi pierdem.” Deși și-ar dori să îi pună să lucreze mai mult pe echipe, căci asta le captează atenția, cu 30 de elevi în clasă este adesea o provocare, însă observă deschiderea elevilor săi spre cadre non-formale „în care sunt mai liberi, mai dezinvolti și mai deschiși spre colaborare.”

De altfel, **cele 3 cuvinte** care o caracterizează sunt: Creativitate. Ambiție. Înțelegere - calități pe care le pune în serviciul copiilor, mai ales prin proiecte de service learning despre care spune că sunt „o gură de aer, deoarece mi-au dat posibilitatea să mă organizez mai bine, să văd mai în profunzime lucrurile.” Așa și-a dat seama că făcea de mult timp astfel de proiecte, însă nu le dăduse un nume specific până la întâlnirea cu Fundația Noi Orizonturi. Aceasta este, de fapt, și povestea **Parcului aromat**.

„Proiectul a pornit de la o dorință pe care și-au exprimat-o elevii cazați în căminul colegiului: crearea unui spațiu pentru relaxare, precum și pentru desfășurarea unor activități școlare. Având în vedere faptul că liceul nostru pregătește elevii în diferite ramuri ale industriei alimentare, am inițiat amenajarea unui parc cu dublă funcționalitate: atât loc de relaxare, cât

și sursă de exploatare a plantelor aromatice la cantina școlii și în atelierelor de microproducție. Am intrat cu această idee în programul *Natura în oraș*, având ca parteneri Fundația Noi Orizonturi și Lidl România”, spune Mihaela.

Tinerii aveau experiența vânzării produselor alimentare pe care le făceau tot ei, precum și experiența programelor ecologice desfășurate prin *EcoȘcoala*, așa că ideea unui parc de plante aromatice a fost o continuare firească a activităților lor: „Folosind metodele de serviciu în folosul comunității, elevii au desfășurat activități practice lucrând efectiv la amenajarea parcului. Au sădit plante aromatice (mentă, cimbru, busuioc, leuștean, pătrunjel etc.). De asemenea, au avut în vedere protejarea mediului înconjurător folosind materiale reciclabile (paleți și tamburi din lemn din care au făcut măsuțe, bănci și scaune).”

Comunitatea se implică

După ce au ales proiectul împreună, au început să se gândească la resursele necesare pentru a amenaja acest parc: „A durat un pic pentru că nu reușeam să facem rost de paleți, de tamburi. Nu am vrut să cheltuim, pentru că nici nu aveam bani foarte mulți. Am reușit pentru că au fost niște oameni săritori și cu suflet mare, care ne-au dat materiale. Îi sunt recunoscătoare soțului meu pentru sprijinul acordat în această etapă. Am găsit până la urmă câteva firme care ne-au ajutat, cei de la Praktiker au fost foarte amabili. Vrem să continuăm proiectul, mai avem și niște plăci de parchet pe care vrem să le folosim.”

Părinții s-au implicat în limita timpului disponibil, însă cel mai mult au lucrat chiar elevii în magazia liceului, acolo unde se depozitează deșeurile reciclabile.

„O bătrânică s-a oferit să ne mai dea leuștean și plante din grădina ei. Elevii basarabeni cazați în cămin au fost inițial cei mai harnici, exemplul lor fiind urmat imediat și de ceilalți colegi. Părinții celor din Galați au susținut această idee, deoarece i-a responsabilizat mai mult pe copii. Și-au luat munca în serios și s-au ocupat de jardiniere, de plante, de lăcuirea băncuțelor etc. Noi, profesorii, lucrând alături de elevi, am avut ocazia de a-i cunoaște mai bine și chiar am învățat la rândul nostru multe lucruri de la ei. De exemplu, unul dintre băieții basarabeni ne-a arătat cu multă îndemânare cum se face un scaun cu spătar. Cu mândrie ne-a spus că a învățat meseria de la tatăl său, care este tâmplar. Fiecare a mai venit în plus cu o idee sau cu o sugestie, și astfel au fost create băncuțele și coșurile de gunoi. Am observat mai apoi, cu bucurie, că prietenii legate în parc au continuat și în clasă.”

Cât despre proiect, aceasta a fost înscris în competiția *Școala Altfel* și a luat premiul I la nivel național în domeniul *Educație Ecologică și protecție a mediului*.

Lecții învățate și transformări

Elevii implicați în amenajarea parcului au devenit mai curioși și mai implicați, chiar dacă

inițial unii erau mai sceptici sau mai puțin motivați. Inclusiv cei care nu frecventează des școala, au fost atrași să ia parte la proiect: „Ei participă mai degrabă la proiectele care îi solicită să facă ceva practic. Poate chiar au probleme la anumite discipline, dar reușești să-i atragi prin provocări de felul acesta. În clasă, într-un fel, le câștigi încrederea și sunt un pic mai atenți la oră, mai implicați. Metoda de învățare *Service Learning* are un impact deosebit asupra tuturor, ajutându-i să-și descopere și să-și dezvolte aptitudini nebănuite, să se manifeste creativ, să lege prietenii și să lucreze în echipă. În plus, se simt mândri făcând ceva util atât pentru ei, cât și pentru cei din jurul lor.”

Bineînțeles că au existat și momente mai dificile, însă Mihaela mărturisește: „Tinerii sunt mai puțin îngrijorați când nu iese ceva, și eu am acasă copii și am învățat acest lucru de la ei... sunt mai relaxați. Sunt poate un pic mai adaptați pentru lumea aceasta. Noi ne supărăm de multe ori pe ei că nu le pasă, că nu sunt responsabili, dar ei găsesc soluții nebănuite, nu se limitează la urmărirea unui plan, astfel încât iese treaba până la urmă.”

Cu implicarea și cu susținerea unor profesori inimoși, parcul a prins contur și urmează să se

dezvolte: „Nu e la nivelul la care ne-am gândit, deocamdată. Știm că mai avem multe de făcut. Acum ne gândim cum să amenajăm astfel încât să mutăm plantele dintr-un loc în altul, pentru ca iarna să le putem adăposti și primăvara să le aducem înapoi. Elevii știu că mai au treabă și le-am dat temă pentru acasă cum să facem jardinierele, suporturile din paleți. Cei care au lucrat intens, în special cei din cămin, cred că este important să continue și simt parcul mai mult al lor, pentru că e un loc în care se pot relaxa. Cei de clasa a IX – a care vor veni anul acesta sigur vor primi ideea cu entuziasm. În fiecare clasă avem câte un nucleu de copii care se implică în activități ecologice, avem câte un responsabil eco, câte un grup care merge să planteze copaci, sunt obișnuiți cu astfel de activități. Vrem să demarăm și un club IMPACT pentru a crea un cadru care să le dea mai multă libertate să se dezvolte, căci poate acel spațiu tradițional le îngrădește uneori creativitatea și posibilitățile de exprimare.”

Competențe dezvoltate

Mihaela Capriș povestește cu mândrie despre interdisciplinaritatea proiectului, în care elevii „au folosit informații de la mai multe obiecte de studiu: biologie, geografie, desen, protecția mediului, gastronomie etc. De exemplu, matematica a ajutat foarte mult la măsurători. În plus, ținând cont de profilul alimentar al liceului, pentru elevi a fost extrem de util să învețe cum se cultivă, cum se îngrijesc și cum se pot folosi plantele aromatice în prepararea anumitor feluri de mâncare sau în patiserie.

Totodată, având un buget destul de mic (500 RON), am încercat să folosim banii cât mai eficient găsind persoane dispuse să ne sprijine. Astfel, elevii au folosit în mod practic cunoștințele de la economie, au făcut calcule matematice și au devenit mai persuasivi, dezvoltându-și talentul oratoric și capacitatea de argumentare.”

Mai mult decât atât, promotorii proiectului își doresc ca parcul aromat să devină un spațiu care să-i inspire atât pe elevi, cât și pe ceilalți profesori: “În prezent, aici pot fi desfășurate diferite activități sau chiar ore de curs. Imaginați-vă în parc o oră de limba română ieșită din tipare în care elevii își exprimă opinia cu privire la ... rolul plantelor aromatice în viața noastră, pornind de la textul melodiei *Mi-am pus busuioc în păr*, interpretată de Maria Tănase! Elevii se simt foarte bine în parcul lor uitând chiar și de telefoanele mobile, care de obicei le distrag atenția.”

Este riscant să visezi lucruri mărețe, dar este extraordinar să le poți înfăptui alături de oameni care cred în ele. Le mulțumim tuturor celor care au susținut acest proiect!

Proiectul „Parcul aromat”

Pentru a afla mai multe despre inițiativa elevilor de a integra natura în spațiul urban prin amenajarea unui parc cu plante aromatice citiți aici: <https://www.noi-orizonturi.ro/wp-content/uploads/2018/10/10-proiecte-de-Service-Learning.pdf>

Totul în folosul copiilor

Am avut noroc de modele de profesori

Liliana-Daniela Chivulescu a știut dintotdeauna că învățarea experiențială o atrage, chiar dacă la începuturile carierei sale de învățător nu știa că asta îi e denumirea. Deși își dorea să facă mate-fizică, mai exact fizică atomică tot „pornind de la un profesor, profesorul meu de fizică, care studiasse la Măgurele fizică atomică și ne povestea cu încântare ce frumos era acolo și făcea cu noi lecții experiențiale, cu aparate, instrumente... am pus mâna pe bobine, am făcut noi cu mâna noastră circuite”, în cele din urmă a dat examen de admitere la liceul pedagogic, împreună cu prietena ei și colega de bancă încă de la grădiniță. Întâmplarea a făcut ca ea să intre, dar prietena ei nu, iar din 1991 Liliana și-a început cariera de învățătoare, întorcându-se în școala care a format-o în primii ani - Școala

gimnazială nr. 2 *Picior de Munte* din Dâmbovița.

„Am avut noroc de modele de profesori.”, spune ea, povestind despre „frigiderul verde” al învățătoarei sale: „La toate orele de cunoștințe despre natură, așa se numea atunci materia, învățătoarea umbla la „frigiderul verde” (un dulap verde plin de minuni) și scotea de acolo balanțe, eprubete, mostre de metale, roci etc. Iarăși am avut parte de învățare experiențială.”

Pentru că așa a fost învățată și pentru că așa îi place, a făcut la rândul său dintotdeauna ore cu învățare experiențială, sperând să fi schimbat mentalități de când și-a început călătoria în sat, când părinții erau reticenți să-și lase copiii pe „mâna” unei „începătoare”. Acum este cu a

șaptea generație de copii în curs de formare și crede că „învățarea experiențială este cumva răspunsul la caracteristicile copiilor din ziua de azi”, fapt confirmat și de studiile sale în psihologie (este „psiholog cu acte în regulă” din 2010) și de experiențele de la cabinetul de consiliere educațională și vocațională pe care îl deține.

Cele 3 cuvinte care o definesc: Nonconformistă. Rebelă. Exploratoare. “Îmi place să întreb mereu *De ce să facem așa, dacă le putem face altfel, mai jucăuș?* Sunt mereu în căutare de ceva nou, cu dorința de a optimiza lucrurile, de a le face mai ușoare, mai plăcute. A găsi ceva altfel, a face altfel lucrurile plictisitoare sau ineficiente. Totul în folosul copiilor, doar cu ei lucrez.” Mai spune despre ea că ar fi fost numită copil cu ADHD, dacă ar fi existat etichetele de acum: “Am acel gen de hiperactivitate, am în mine o neliniște interioară, dar am învățat să o folosesc.” De altfel, ține cursuri despre copiii cu diverse probleme de adaptare la școală, pentru învățătorii și profesorii care pun etichete și îi consideră copii-problemă, în care include numeroase metode non-formale.

După numeroase colaborări cu Tineret în acțiune, în 2016 a descoperit Fundația Noi Orizonturi și după ce în septembrie participase la un program de formare pentru lideri seniori IMPACT (cluburi unde “tinerii sunt ajutați să se dezvolte emoțional și pentru viață, indiferent de profesia pe care și-o vor alege ca adult”), în octombrie aveau și clubul înființat, după o întâlnire cu 60-70 de părinți curioși și 30 care

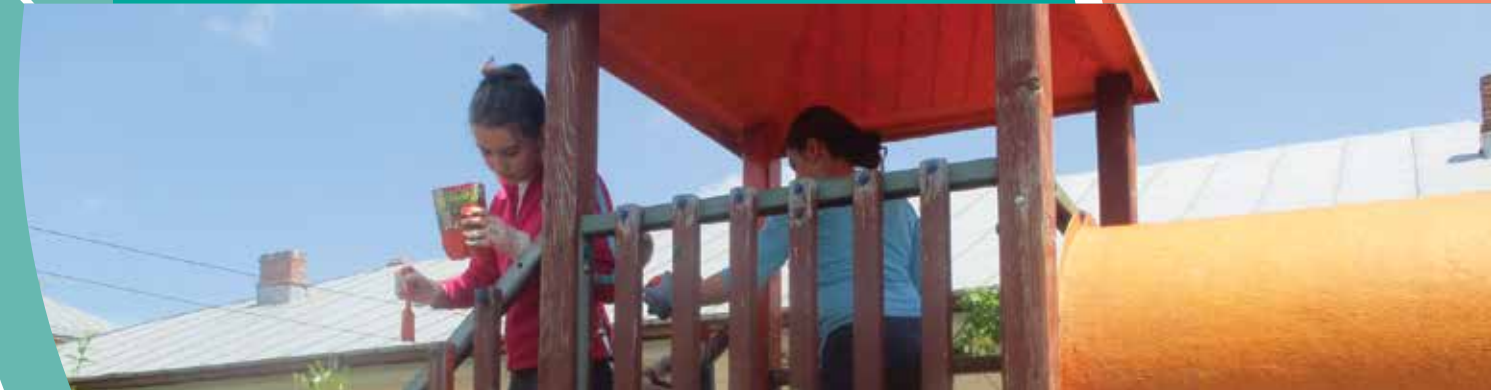
și-au dat acordul pentru copiii lor.

Așa începe și povestea proiectului **Parc pentru toți**, pe care l-a realizat alături de colega ei, Iuliana Tudor, celălalt lider al clubului IMPACT, un sprijin imens în fiecare moment, deși ea făcea naveta de la Târgoviște, și de elevi de gimnaziu, din care aproape jumătate erau una dintre fostele sale generații - copii cu hiperactivitate și deficit de atenție, copii cu dificultăți de învățare, etichetați adesea în școală în diferite feluri și priviți cu reticență: “Eu știam că nu sunt așa, lucrasem bine cu ei, dar pe măsura capacității lor. Le-am cerut progrese mici și vizibile, până acolo unde pot ei să ducă. Îmi aduc aminte că m-am simțit tare bine când la un moment dat, intrau la club și își lăsau singuri telefoanele pe catedră, deși nu le-am cerut niciodată asta. Doar regula de bun simț, telefoanele pe silențios.”

Primul proiect e ca prima iubire: nu se uită niciodată!

“Ne-am adunat, am făcut harta comunității în grupuri mici, fiecare pentru zona în care locuia, ca piesele unui puzzle din care am întregit apoi imaginea. Și am identificat: zone pline de gunoi, lipsa respectului pentru mediul înconjurător, familii cu situații materiale și sociale precare, ai căror copii se află în dificultate (situații de corigență, repetenție, abandon școlar), bătrâni singuri care ar avea nevoie de ajutor, parcul din fața școlii și locul de joacă din incinta acestuia: neîngrijite, murdare, un real pericol de accidentare pentru copiii care încă se jucau

acolo. Aveam nevoie și de pulsul comunității, așa că am mers în sat să discutăm cu oamenii”, spune Liliana.

După ce au analizat toate nevoile oamenilor și care sunt cele pe care le pot rezolva ei, cu resursele lor, au votat și au ales parcul: “Acolo ne petrecem după-amiezile și zilele de weekend, acolo vin bunici cu nepoții lor, acolo vin părinți cu copiii lor, acolo se joacă frații noștri mai mici, acolo ne întâlnim să povestim, să râdem și să petrecem timp împreună, acolo unii dintre noi găsesc un loc liniștit, pe o bancă, unde să citească o carte... E singurul loc de acest fel din sat și e pentru toți. E important să ne simțim bine acolo și să fie cei mici în siguranță. Ne-am întors către comunitate și am spus ce dorim să facem și am cerut sprijin: unii au înțeles și ne-au ajutat sau doar ne-au aprobat, ne-au încurajat; alții ne-au privit cu neîncredere sau ne-au certat, că ne băgăm în treburile pe care primăria ar trebui să le rezolve.”

Deși au avut inițial o primire călduroasă din partea primăriei locale, ajutorul promis nu a mai apărut, așa că au trecut la Planul B:

“nu mai înlocuim leagănele rupte și scoase din parc pentru a nu se accidenta cineva, ci reparăm balanșoara și toboganul; nu mai înlocuim coșurile de gunoierie, ci le reparăm pe cele existente, nu mai plantăm flori, ci îngrijim spațiul verde deja existent. Am procurat lemn, lacuri, vopsele, pensule, perii de sârmă; am căutat adulți care să ne învețe și care să ne ajute; am curățat lemnul de vopseala cea veche, am înlocuit părțile de lemn care erau lipsă sau rupte, am lăcuit lemnul, apoi l-am vopsit în culori vesele. Valeria Neculaie, o învățătoare care locuiește în vecinătatea școlii, ne-a adus niște cauciucuri vechi, ca să le transformăm în suporturi pentru flori. Am preferat să le folosim pentru spațiul de joacă și am creat cu ajutorul lor o parte dintr-un traseu aplicativ pentru dezvoltarea vitezei și îndemnării. Lucram printre picături. Printre picături de ploaie, fiindcă aproape zilnic plouă. Lucram după orele de curs, sâmbăta și duminica. Săptămâna *Școala altfel* ne-am petrecut-o în mare parte cu activitățile din proiect. Ni s-au alăturat elevii de la alte clase, cei care nu făceau parte din Clubul IMPACT, dar care erau dornici și încântați să dea o mână de ajutor.”

Au existat diverse obstacole de depășit, de la vremea nefavorabilă care încetinea lucrările, la lipsa de fonduri și problemele cu meseriașii care nu erau disponibili pentru a lucra la reabilitarea parcului. Cu toate acestea, copiii nu s-au lăsat, motiv pentru care și-au ales, pe parcursul proiectului, numele *Imbatabilii* și o siglă pe măsură, schițată de Alexandra Pavel, una dintre fetele din echipă și adusă la forma finală de Alexandra Lia, una dintre elevele din prima generație a Lilianeii, profesor și ea acum. „Eu credeam că nu reușim să îl ducem la capăt până la termenul propus, ei nu s-au dat bătuți și m-au încurajat pe mine. Chiar le mulțumesc, pentru că cedasem”, își amintește Liliana.

În cele din urmă, pentru că termenul final era 31 mai, pe 1 iunie, când primăria urma să facă o activitate dedicată copiilor, echipa a cerut permisiunea să inaugureze parcul, și-au făcut tricouri cu sigla și s-au prezentat ca *Imbatabilii*: „cu copii, părinți și bunici, cu reprezentanți ai școlii și ai autorităților locale. Am fost felicitați, dar și muștrați: că nu am fost să cerem ajutor în sat, că dacă am fi făcut-o... mai mulți ar fi contribuit, cei mai vocali fiind cei care ne spusese ră să ne vedem de-ale școlii și să lășăm primăria să se ocupe de-ale satului! O altă lecție și o idee pentru alt proiect!”

Comunitate cu mic, cu mare?

Deși comunitatea nu a înțeles foarte clar ce se întâmplă și nu au sprijinit ideea așa cum s-ar fi așteptat *Imbatabilii*, au fost câțiva care ... inițiativa lor. Au fost oameni care au donat

pentru proiect la spectacolul de Crăciun pe care copiii l-au pregătit la biserică, moment în care au și prezentat clubul comunității, au fost sprijiniți mai ales de pensionarii satului, o învățătoare care locuiește aproape de școală a donat cauciucuri vechi pentru reciclare - „am făcut traseu aplicat pentru joacă, din ele, le-am vopsit, le-am prins cu niște șuruburi unul de celălalt, ca să nu dispară”, iar părinții au venit și au dat o mână de ajutor la lucrări. Totodată, un consilier local, Nicolae Nicolae, a donat pentru proiect și le-a adus apă și suc în timp ce lucrau, oferindu-și sprijinul și pe viitor.

Elevii, însă, au fost cei mai activi: „Ai mei, clasa a II-a, abia așteptau să lucreze și ei - au dat cu lac, au vopsit etc. Ușor, ușor au venit și profesorii de la alte clase, cu elevii lor, pentru a ajuta, în special în timpul săptămânii *Școala altfel*.”

Transformări și lecții învățate

„Elevii au spus că pentru ei niciodată n-a fost greu, au avut încredere că duc proiectul la bun sfârșit, deși eu am avut momente când simțeam că e bine să ne retragem. La activitatea dedicată reflecției asupra experienței, am discutat despre momente importante, frumoase, grele, despre lecțiile învățate, despre cum vom proceda în alte situații similare etc.”, își amintește Liliana.

În cele din urmă, au fost „copii care au ieșit din zona teoretică în zona practică”, „copii care

și-au surprins părinții că s-au implicat atât de mult, deși acasă nu fac astfel de muncă fizică”, o fetiță bolnavă de astm care nu voia să vină la amenajarea propriu-zisă, din cauza lacului și a vopselelor care urmau a fi folosite, ”a venit cu masca chirurgicală și direct în miezul activității, nu s-a mai retras, depășindu-și limitele”, copii ”care și-au câștigat alt statut în ochii profesorilor care i-au etichetat ca având probleme la clasă, dar acum au înțeles că au și o parte bună- inteligența practică” etc. Astfel arată la final de proiect schimbarea concretă în comportamentul elevilor și al profesorilor deopotrivă.

Totodată, ”părinții sunt foarte mulțumiți că își petrec timpul făcând și învățând lucruri utile, că își dezvoltă abilități de viață. Pentru ei, clubul IMPACT asta înseamnă.”

Abilități și comportamente noi ”la clasă”

”Avantajul jocului și al învățării experiențiale este că poți să încerci, să greșești și să mai încerci o dată. Această abordare a învățării le dă curaj, să aleagă o cale de rezolvare, să aplice, să caute

o altă strategie dacă au greșit. Asta e foarte important. Îi învață că au voie și să greșească. De obicei, la clasă greșeala este taxată în catalog. Perspectiva asta asupra evaluării îi face să se teamă de greșeală.”, spune Liliana.

”Cred că e o perspectivă diferită să ți se spună că ai făcut bine x, y, z chestie și nota 7 este din ceea ce ai făcut bine, nu rezultatul scăderii din 10 pentru tot ce ai greșit”, adaugă. Mai mult, în urma implicării copiilor, părinții chiar au mărturisit că ai lor copii au rezultate mai bune și la clasă.

Proiectul „Parc pentru toți”

Pentru a afla mai multe despre cum au strâns elevii fondurile necesare pentru reconstruirea și amenajarea parcului școlii citiți aici: <https://www.noi-orizonturi.ro/wp-content/uploads/2018/10/10-proiecte-de-Service-Learning.pdf>

Școala trebuie să fie cât mai maleabilă

Lucrez cu elevi buni, la minte și la suflet

Cristina Hangea a ajuns profesor dintr-o întâmplare. A terminat Facultatea de Litere, Limbi Moderne Aplicate, pregătindu-se pentru meseria de traducător, însă a primit o ofertă de a fi profesor de limba engleză și de atunci predă cu drag și grijă pentru copii.

„În orice comunitate există o nevoie, și în mediul rural și în cel urban, dar la cei din mediul rural totuși nevoia e mai mare. Am avut șansa să experimentez, am început cu orașul, apoi m-am titularizat în mediul rural.”, iar acum predă la Școala Gimnazială Dumitrița din jud. Bistrița. „Lucrez cu elevi buni, la minte și la suflet, plini de energie, dornici de comunicare și afirmare, dar cu posibilități reduse de implicare în activități care să îi

ajute în procesul de „transformare” în adulți responsabili, încrezători în sine, determinați”, adaugă ea. Deoarece crede în puterea școlii și a proiectelor, a înființat un club IMPACT și un ONG - *Tineri pentru Comunitate*.

Se descrie în 3 cuvinte astfel: Curioasă. Prietenoasă. Responsabilă. Și spune despre școală că „trebuie să fie cât mai maleabilă”. Crede că școala românească se concentrează doar pe formarea elitelor și că există mulți profesori care vor să se adapteze și să transmită informații „astfel încât copiilor să le fie ușor de receptat”, de aceea crede în îmbinarea „metodelor formale cu cele non-formale” pentru a forma deprinderi, pentru a-i învăța pe copii să facă alegeri responsabile.

Deși nu locuiește în satul în care predă, pentru că îi place să se implice și să facă multe pentru elevii ei, creează proiecte alături de elevi și își dorește să îi pregătească pentru viață: "Poate nu întotdeauna poți să pregătești elite în disciplina ta, dar nu numai la asta se rezumă formarea elevilor, ci și la formarea personală, la creație și dezvoltare personală. Practic nu îți dai seama neapărat în cadrul proiectului, îți dai seama după aceea ce ai făcut și mai vrei să faci. Tot timpul sunt tineri după proiect care te întrebă „ce mai facem, când mai facem?”.

Așa începe și povestea proiectului *Colțul de creativitate și timp liber* desfășurat în perioada martie-iunie 2017, care a avut scopul de a dezvolta un spațiu de creativitate și timp liber pentru 50 de elevi ai claselor V-VIII de la Școala Gimnazială Dumitrița. "Nevoia acestui proiect a fost identificată de membrii Clubului Impact *Micii Voluntari Dumitrița* prin metode precum brainstorming, harta comunității sau arborele problemei. Mai precis, aceștia au identificat că, la nivelul școlii, elevii nu aveau un spațiu de petrecere a pauzelor, de organizare a unor evenimente educative sau culturale în aer liber și de stimulare a creativității. Exista o curte a școlii destul de mare, însă aceasta era adesea spațiul de depozitare al lemnului pentru foc. Mai mult decât atât, curtea avea doar două bănci pe care, adesea, copiii se certau, deși și-ar fi dorit să poată sta la povești, să se bucure cu adevărat de pauze. De aceea, și-au propus re-amenajarea spațiului prin curățarea lui, crearea unei zone destinate colțului de

creativitate și timp liber prin amplasarea de cauciucuri pictate și realizarea de bănci și mese din lemn.

Încă de la începutul proiectului, Cristina Hangea și-a propus să fie facilitator și să îi lase pe elevi să își asume responsabilitatea: „Ne-am organizat rapid și eficient în mai multe echipe cu diferite sarcini: echipa responsabilă de comunicarea cu autoritățile locale, echipa de cumpărături, echipa responsabilă cu evenimentele caritabile, etc. și am dat start activităților. După ce am stabilit obiectivele și ne-am împărțit, am fost lângă fiecare dintre ei și am observat schimbări, în sensul că deveneau mai responsabili, iar unii care în clasă nu prea se înțelegeau, au început să lucreze în echipă și au văzut că pot să comunice și să fie altfel de cum erau la clasă. La alții am observat inițiativa, veneau ei cu idei și propuneri, sugestii noi ca să putem face lucrurile să fie cât mai bine. Mulți voiau să îi implice și pe alții, să aducă colegi din afara clubului, ceea ce au și făcut. Au înțeles că fac asta pentru ei, nu pentru note, că este ceva care le rămâne lor, așa că au fost diferiți față de cum sunt la ore”.

Tot elevii au fost cei care au mobilizat comunitatea: și-au convins părinții să le dea unelte de lucru (bormașini, roabe etc.), au organizat un *Târg de Prăjituri de Dragobete* pentru a strânge fondurile necesare și și-au implicat bunicii cu gătitul de bunătați, au făcut un spectacol - *Talente de Primăvară* - în parteneriat cu Primăria, care le-a oferit spațiu,

și Școala Gimnazială Pietriș, Liceul Tehnologic Sfânta Maria și Asociația Tineri pentru Comunitate Bistrița, tot pentru strângere de fonduri, ba chiar i-au convins pe oameni să doneze cauciucuri, flori și alte lucruri necesare parcului.

"A urmat apoi partea cea mai plăcută a proiectului, în care membrii Clubului IMPACT *Micii Voluntari Dumitrița* au lucrat cot la cot alături de alți elevi din școală, profesori și părinți pentru a amenaja colțul de creativitate și timp liber în curtea școlii lor: au pictat, au plantat flori, s-au distrat, au învățat. Și... credeți că ne-am oprit aici? Nici pomeneală! Spațiul amenajat cu atâta drag a reprezentat locul de desfășurare a unor ore de limba engleză, franceză, muzică, desen, în zilele însorite din mai-iunie 2017, precum și a unor activități non-formale precum întâlnirile de club, activități din cadrul Săptămâna Școala Altfel, Ziua Copilului. A reprezentat de fapt locul în care am realizat, noi, cei implicați în proiect, că învățarea se produce și în afara peretilor sălii de clasă." De altfel, spațiul este în continuare folosit pentru ore, dar și pentru alte activități creative.

Proces de învățare și transformare continuă

Bineînțeles că au fost momente și momente în cadrul proiectului, așa că procesul de reflecție și evaluare era parte din activitate: "Purtam discuții despre ce a fost bine și ce nu, scriam pe post-it-uri sau mai jucam *Jenga* și extrăgeau din turnuleț câte o piesă și spuneau ce a fost sau nu a fost bun la o activitate, făceau ei propuneri și analizam și modul în care au lucrat echipele, ce ar face mai bine pe viitor. Au fost tot felul de discuții, încercam să ne ascultăm unii pe ceilalți, să ajungem la un compromis și să mergem mai departe cu activitățile, să nu rămânem blocați din cauza unor certuri. Practic astea au fost problemele în cadrul proiectului, iar cei care erau mai motivați încercau să îi motiveze și pe ceilalți."

În cele din urmă, au reușit să amenajeze spațiul și au descoperit câte s-au schimbat: "Fiind o școală mică, în jur de 100 și ceva de elevi, cu toții ne implicăm în proiecte și mai ales în acest proiect toți ne-au ajutat, dintr-a V-a până în a VIII-a, fiecare a făcut câte ceva. Fără doar și poate, am învățat cu toții o mulțime de lucruri

pe care le putem aplica atât în viața de zi cu zi, cât și la clasă.”

Când vorbim de competențe dezvoltate, care le vor folosi în continuare, Cristina subliniază: ”Mai precis, elevii au dezvoltat abilități de comunicare, argumentare, negociere, ceea ce a fost confirmat și de profesoara de limba română, aceasta menționând că unii elevi au mai mult curaj de a răspunde la oră și își argumentează mai structurat răspunsurile. Apoi, elevii au dezvoltat abilitatea de a realiza calcule matematice, fiind nevoiți să calculeze bugetul proiectului, banii colectați la evenimentele caritabile, să facă adunări, scăderi, înmulțiri, împărțiri. Au mai fost dezvoltate competențe în domeniul educației plastice privind combinarea culorilor la pictarea cauciucurilor, astfel încât acestea să aibă un aspect plăcut. Pe lângă aceste competențe vizate de programele școlare la disciplinele limba română, matematică, educație plastică, au fost dezvoltate atitudini (responsabilitate, atenție la detalii, implicare), valori (creativitate, curaj, curiozitate, perseverență, iubire, bunătate, echitate, recunoștință, speranță, umor) și abilități (munca în echipă, comunicare, negociere, organizare) necesare pentru o bună derulare a procesului de predare-învățare, indiferent de disciplină și programă școlară. Și este important de menționat că acestea nu au

fost dezvoltate doar de către elevi, ci și de către profesorul coordonator, în speță, eu, Cristina Hangea, care pot mărturisi că am devenit mai apropiată de elevii mei, comunic mai ușor cu ei, reușesc să transmit mai eficient informații la orele de limba engleză, mă organizez mult mai bine și mai rapid în condiții de stres și sunt mult mai degajată în timpul inspecțiilor școlare și a lecțiilor deschise deoarece sunt mai sigură pe mine și pe elevii mei.”

Proiectul „Școala ca un loc de joacă!”

Curioși cum au transformat elevii roți de cauciuc în mobilier pentru parcul școlii? Citiți aici: <https://www.noi-orizonturi.ro/wp-content/uploads/2018/10/10-proiecte-de-Service-Learning.pdf>

Dezvoltăm oameni

Știu că misiunea mea este să mă ocup de copii

Camelia Popa este de 20 de ani profesoară de limba română, iar ultimii 10 ani i-a petrecut la Școala Gimnazială Bârnova din județul Iași, comunitatea în care, de altfel, trăiește. Mutarea de la urban, unde a locuit și a predat o vreme, la rural, nu a fost ușoară, dar nu ar schimba nimic: "Mi se pare extrem de cool că sunt altfel. Știu că misiunea mea este să mă ocup de copii. Ei mă mențin tânără. N-am obosit, îmi place enorm meseria mea. Sunt creativă și asta salvează multe lucruri în relația cu copiii. E tare fain!", spune ea.

Pe lângă toți copiii frumoși de la clasă, se bucură și de cei 5 ai ei, povestind cu mândrie despre fiecare: "Nu eram genul care să aibă mulți copii și totuși am, de toate vârstele - Ioan Rareș e

student în anul III la Business Administration la Iași, Ștefan Călin este performer la Automatică și Calculatoare, Ilinca e în clasa a XII-a la Colegiul Național unde am terminat și eu, cântă, iubește teatrul și vrea să studieze arta... culinară, Dafina e cititoarea familiei, tocmai a împlinit 11 ani, iar Mihăiță are mereu chef de joacă în clasa a III-a. Evident că în spatele lor sunt greutăți, bucurii și multă nădejde, în egală măsură, dar și un tatic implicat, care susține proiectele noastre de educație și dezvoltare personală."

Meseria de profesor a ales-o, cumva, încă de la început, căci "au câștigat Literele datorită profesorilor mei faini și exigenți din liceu: română, germană, franceză, fizică, geografie. Ei m-au făcut profesorul de azi. Am avut șansa

de a învăța foarte ușor pedagogie, pentru că am avut modele." Iar dacă ar fi să începă facultatea acum, crede că ar face psihologie și s-ar specializa tot în științele educației. De altfel, psihologia este o idee pe care o tatonează de ceva vreme. Tot pentru copii și în ideea de a lucra mai bine cu ei.

Dacă începuturile în Bârnova au fost mai complicate, acum vede cum crește "o generație care are încredere în educație", care schimbă ușor, ușor comunitatea în care trăiește. Se bucură de faptul că a contribuit și contribuie la aceste transformări. Râde și spune că i-ar plăcea să scrie o carte despre relația dintre părinți și copii din perspectiva profesorului. Până atunci, însă, dă tot ce are mai bun pentru elevi: "Eu cred că toate eforturile pe care le facem sunt importante pentru copii. Nădăjduiesc că sunt importante. Șansa profesorului este să devină model, nu să își propună asta neapărat, dar să aibă mare grijă la ce spune, cum se comportă, fiindcă asta poate avea impact pe viață pentru un copil. Nimic nu se irosește!"

Cele 3 cuvinte prin care se descrie: Entuziasm. Creativitate. Exigență. "Și copiii, și părinții apreciază exigența pentru că pune ordine în lucruri și te face proactiv.", spune Camelia, pentru care școala și educația ar trebui să fie conduse prin creativitate, preocupare reală pentru copil și onestitate. Creativitatea este punctul ei forte în relația profesor-elev. : "De ce să nu înveți figurile de stil pe piesele lui *Carla's Dreams* sau motivele romantice pe versurile lui Cabron? Fă o astfel de bucurie și o să prindă

și mai bine învățarea! Apoi îi descoperă elevii și pe Eminescu, și pe Blaga sau pe Nichita. Vezi ce nevoie are elevul, cred că asta e soluția. Dacă vreau să-l ridic de la 4-5 la 7, atunci mă adaptez la nevoile copilului, că eu copiii construiesc." Iar pentru că fiecare elev e diferit și are nevoile lui, Camelia spune "să nu ne fie frică de diversitate, mai ales că lumea se schimbă cu oameni care sunt altfel", iar ea are încredere în copii și în puterea lor de "a-și lua ceea ce le trebuie din ce îi înveți".

În acest spirit face o mulțime de lucruri pentru copiii din Bârnova, se bucură că are "oameni frumoși în jur" cu care poate construi, cu care a pus bazele unei asociații – Prietenii Bârnovei, totul pentru educație. "Acum suntem căutați de oameni", pentru că proiectele schimbă în bine fața comunității, chiar dacă nu au tot timpul sprijinul necesar, ba chiar au transformat un garaj într-o șezătoare, când n-au avut unde lucra, iar copiii vin aici, de la cei mici la cei mari, pentru tot felul de activități.

Tot în acest spirit a pus și bazele Clubului IMPACT Bârnova Noua Generație: "IMPACT a completat niște lucruri pe care eu le simțeam necesare în formal, cu instrumentele, libertatea și experiențele din non-formal".

O astfel de experiență, începută cu aceeași creativitate și determinare alături de elevii activi în Impact Bârnova, este și proiectul **KEN-PACT**, o poveste de învățare cât "20 de ani de carieră": "Profesorii știu tot, au asimilat de-a lungul timpului atâta modă... Rememorez: yo-

yo, Scooby Doo, Secretele Sabrinei, păpușile de porțelan, cubul (lui) Rubik, titirezul cu lumină, dinții de vampir, transformerșii, brățările fosforescente, eternele cărți de joc, bile săritoare, bakugani, pokemoni, plastilina play-doh, freezby, spinere, slime, pil, squishy... inepuizabilul legooo. N-am confiscat niciodată nimic, dar am surprins de-a lungul carierei mulți ochi care se străduiau să nu se uite în bancă unde mâinile pipăiau jucăria preferată. Da, știu, am omis o piesă foarte importantă... dar Kendama merită un proiect de service learning. Asta au hotărât elevii mei!"

După o oră de dirigenție în care elevii au cerut timp și spațiu pentru ei și interesele lor, a urmat o consultare prin chestionare și s-a stabilit un top al preocupărilor de timp liber, iar kendama a reieșit ca o nevoie principală, mai ales că era adesea blamată de adulți: "Dacă te mai prind cu ea la școală, ți-o confisc! O bagi acum în geantă! La școală nu te joci, aici înveți! O să lovești pe cineva! Nu ai voie cu așa ceva la școală! E interzis prin Regulament! Ai citit Regulamentul? Kendama asta o să mă omoare! Ca elev sigur ai auzit aceste replici..." scrie Camelia în intriga articolului.

Prin KEN-PACT, copiii și-au propus să atragă atenția asupra faptului că jocul este ceva serios, nu e o joacă, ba chiar are o componentă de învățare foarte importantă. Camelia își amintește că: "Am avut încredere în ei și copiii au lucrat proiectul: ideea s-a născut în clasă, s-a dezvoltat în IMPACT, a vizat o școală și a cuprins o comunitate. De aici am pornit, eu am

fost doar facilitator. Și câte idei aveau! Și câte informații! Nu-mi recunoșteam elevii! Păcat că n-am rubrică în catalog să le pun note! Ce bine a curs partea de dezbateri pentru crearea proiectului și reflecția, care de obicei merg mai greu, pentru că în școala românească elevii sunt încurajați să execute, nu să discute sau să aibă inițiativă, dar acum erau așa de motivați! S-au implicat și părinții, și vecinii, și bunicile. Am identificat nevoia? De fapt vreți kendama sau vreți să spuneți altceva cu proiectul vostru? Concluzia: Copiii sunt dezamăgiți că adulții, părinții sau profesori deopotrivă, nu apreciază performanța lor în ceea ce privește jocul cu kendama, nu sunt atenți la dorințele sau preocupările lor și că n-au unde să arate cum au progresat peste vacanță și ce trucuri noi au învățat cu kendama, că n-au unde se întâlni! Unii vor doar o Kendamă, că exersează în pauze cu ale colegilor."

Proiectul KEN-PACT s-a transformat într-o ocazie de a comunica altfel cu părinții, profesorii, dar și într-un concurs de abilități cu kendama, "cu bilet de intrare pentru participanți ca să adune banii de premiu – o kendamă profesionistă." Copiii l-au implicat și pe Ilie Ciornei, elevul din Iași care a reprezentat România la Turneul de Kendamă desfășurat timp de 15 zile în Japonia și care a jurizat concursul: "Începea să-mi placă. Treburile mergeau singure. Să căutăm parteneri. Cine ne e alături și cine ne-ar putea împiedica. Să vorbească cu Oase, promotor al jocului și să ia ca partener Sweets Kendamas, poate primesc o sponsorizare. Sunt neîncredători, dar am

răbdare. Încep să mă lămuresc eu unde putem ajunge cu proiectul acesta. Se stabilesc reguli că nu e fair play să fii și participant, și organizator, se caută parteneri. Ilie oferă o Kendamă profesionistă, un Prime dacă sunt peste 60 de participanți în concurs. Vor fi! Sponsorul oferă și el două Kendame, pentru că Sweets Kendamas nu s-a promovat pe rural și nimeni n-a mai propus asta.”

Camelia vede schimbările și implicarea la tot pasul, pe măsură ce proiectul crește: ”Se stabilește titlul proiectului - câștigă KEN-PACT cu 9 la 8. Perdanții hotărâsc să facă un salut al evenimentului și un joc prin care să promoveze concursul: I-KEN! Se amână proiectul cu o lună pentru că ne trebuie timp pentru organizarea evenimentului. Ilie Ciornei e de acord să juriizeze concursul căci noi, profesorii nu ne pricepem mai deloc, alege și instruieste colaboratorii. Se fac afișele, biletele de intrare personalizate, numerotate pentru tombola la care poți câștiga una din cele patru mingi oferite de Asociația Prietenii Bârnovei. Profesori, părinți și bunici vor fi invitați. Scoatem evenimentul din școală și îl ducem la Șezătoare, lângă pădure. E mai

liber și mai cuminte așa. Vor veni și copiii care învață în Iași. Vin și copiii de la Centrul social Mia Casa și cei de la Șezătoare. Trebuie să punem la dispoziție tuturor desene cu părțile componente ale Kendamei pe care cei mai mici să le coloreze, iar cei mari să învețe regulile jocului și denumirile trucurilor – în română, engleză și japoneză. Tot satul vorbește despre Concursul de Kendamă de la IMPACT. Ah, ce-mi place proiectul acesta! Și parcă elevii mei se pregătesc mai bine la limba română! Au citit zece texte din Coșbuc, nu două! Și ce populară am devenit! Toată lumea mă întreabă de concurs, părinții mă sună, elevii mă felicită... E minunat să fii profesor! Si ce cald e deodată în octombrie! Mi-am luat și eu Kendamă, un Oase, cu motive populare românești! Încerc niște trucuri... Frate, e greu! Nu-mi iese nimic și părea totuși simplu! Ce elevi talentați am și ce aptitudini dovedesc cu Kendama! Și câte lucruri am aflat despre Japonia din întrebările copiilor pentru Ilie. Și cum știu toți denumirile schemelor, în engleză... numai poezie: Bird, Spike, Airplane, Jumping stick, Lighthouse, Earth Turn, Inward lunar, Orbit, Whirlwind, Whirlslinger, Fishing, Pull-up-orbit, Stuntplane, Underspike”.

Transformări pentru viitor

Camelia Popa simte că atât **KEN-PACT**, cât și alte proiecte (**Biciclete cu aripi**, **Maratonul păsărilor sedentare**, **Ciorbă de carte**) îi fac pe copii să fie mai încrezători, să se deschidă. "Nu sunt transformări spectaculoase, dar văd comportamente diferite, sunt mai deceți, mai politicoși", spune ea. Mai mult decât atât, comportamentele se schimbă și la clasă: "Am avut surpriza să fiu mai ascultată, am putut să le cer mai mult. Sunt mândră de copii și de rezultatele lor la română. Îi simt mai motivați. Mie îmi place să le acord încredere, vorbesc cu ei cu dumneavoastră, e foarte fain, pentru că ,de obicei, nimeni nu îi ia în seamă pe copii, iar când le oferi statutul acesta, ei sunt atenți să nu te dezamăgească."

Totodată, acest proiect a schimbat-o și pe ea: "N-am intuit potențialul proiectului lor, am avut o lecție cât 20 de ani de carieră. Uneori trebuie să mai faci ascultare de copii, că sunt mai coerenți ca noi și poți să obții mai multe. Am învățat să am încredere în elevii mei și în prioritățile lor și că o comunitate se poate schimba prin joc. Dar Kendama nu e un simplu joc! Ce am mai învățat

eu? Kendama e un stil de viață. Originară din Japonia, kendama este formată din două părți principale: Ken (sabie) și Tama (bila), legate printr-un fir numit Ito. Corpul principal, ken-ul, are la un capăt un vârf numit kensaki, iar în partea opusă o cupă numită Chuzura. Traversa de pe ken, numita Sorado, are două cupe. Cupa mare se numește Ozara, iar cupa mică este Kozara. În funcție de îndemânare și imaginație, poți face infinit de multe tricuri."

Proiectul „Ken-Pact”

Despre concursul de kendama organizat de copii din Clubul IMPACT Bârnova și ce au învățat de la reprezentantul României la Turneul din Japonia puteți să citiți aici: <https://www.noiorizonturi.ro/wp-content/uploads/2018/10/10-proiecte-de-Service-Learning.pdf>

Transfer spre viața reală

Sunt omul care insistă pe calitate, nu pe cantitate

Cristina Tudorașcu este o povestitoare plină de imaginație și o promotoare a învățării experiențiale. A terminat liceul pedagogic în 1985 și spune că, inițial, și-ar fi dorit să fie medic, dar până la urmă a ales meseria de profesor: "Mi-erău dragi copiii, așa că am ales și am rămas pe direcția aceasta." Pentru că și-a dorit să învețe și să fie din ce în ce mai bună, nu s-a oprit aici. A urmat un colegiu pentru a deveni institutor, Facultatea de Științe ale Educației, un master în pedagogie interactivă și multe alte formări în educație. Astfel au trecut peste 30 de ani de profesorat și 8-9 ani de voluntariat.

"Sunt omul care insistă pe calitate, nu pe cantitate" spune Cristina, care crede că "pentru

a face școală, trebuie să ai vocație", iar școala de azi ar trebui să se schimbe: "Sistemul nostru de educație nu mai este potrivit acestor generații. Școala ar trebui să schimbe ritmul. Copiii aceștia nu se mai pot adapta la ce am făcut și cum am făcut noi până acum. Mă refer la noi, profesorii. Trebuie noi să ne adaptăm la ritmul lor, să venim cu materiale potrivite vârstei lor, să încercăm să ne punem în pielea lor și să vedem lucrurile prin ochii copiilor. Ei văd cu totul altfel lucrurile decât ne dorim noi. Școala trebuie să se schimbe mult. E o discuție foarte amplă. Ar trebui să se pornească de la infrastructură - să schimbăm sălile de clasă, mobilierul, materialele didactice, să se reducă numărul de elevi din clasă, să se angajeze mulți profesori itineranți și psihologi, să fie respectați

și mai bine răsplătiți profesorii etc. Apoi, cred că ar trebui să facem mai mult loc în lecții, dezvoltării inteligenței emoționale a copiilor, care este foarte importantă pentru viitorul acestora, cel puțin la fel de importantă precum cunoștințele. Partea de inteligență emoțională este cea care îi ajută pe copii să se descurce și să se integreze în societate”.

De aceea, prin tot ce face la clasă și nu numai, Cristina Tudorașcu se concentrează pe copii și se adaptează nevoilor lor, aducând o parte din schimbarea pe care o vede atât de necesară. De exemplu, inventează povești la clasa pregătitoare pe care, apoi, le termină când copiii ajung la final de școală primară - un soi de drum inițiativ parcurs cu pasiune și deschidere, alături de fiecare generație.

Cele 3 cuvinte care o caracterizează: Deschisă. Perseverentă. Altruistă. “Îmi doresc să știu tot ce se întâmplă în jurul meu și accept noul. Perseverentă am fost toată viața mea, nu îmi place să fac lucrurile pe jumătate. Iar altruistă pentru că îmi place să îi fac pe ceilalți fericiți, îmi place să fac bine. Mă bucură foarte tare asta.”, mai spune ea.

Această perseverență se vede și în proiectele pe care le aduce mai aproape de copiii pe care îi ghidează în școală, viață și la Clubul IMPACT *Români cu normă întreagă*, pe care îl coordonează la Școala Gimnazială I. G. Duca Petroșani. Unul dintre cele mai reușite proiecte de serviciu în folosul comunității, a fost realizat în parteneriat cu un alt club

IMPACT, *Area Petroșani*, sub deviza *Fii parte la diversitate*.

“O parte din foștii noștri membri care în acel moment erau la Clubul IMPACT *Area Petroșani* au venit și ne-au propus să implementăm împreună acel proiect argumentând că vom putea să fim mai vizibili în comunitate, iar schimbările reale pe care le vizăm vor fi percepute de un număr mai mare de persoane. Nu era ceva nou, mai colaboraserăm și la alte proiecte și totuși acesta le-a întrecut pe toate și a devenit unul sustenabil deoarece *Biblioteca vie* se ține anual de atunci.

Totodată, fără să ne dăm seama am ajuns să lăsăm frâiele în mâna celor de la *Area*. Ai noștri copilași de gimnaziu erau mai motivați să lucreze cu cei mari, înțelegeau mai bine de la ei, voiau să demonstreze probabil că sunt și ei la fel de buni, că pot face multe lucruri. Oana Dincă (una dintre eleve) a fost cea care a dus proiectul aproape un an întreg.

Am avut și o doamnă profesoară ieșită la pensie care s-a implicat de la începutul proiectului și s-a arătat entuziastă și motivată să ne învețe ce trebuie să facem. Cu totul, aprox. 60 de tineri cu vârste între 12 și 18 ani au lucrat împreună un an de zile planificând, scriind și implementând două activități importante, *Biblioteca vie* și *Campania stradală*, activități în care au fost angrenate direct un număr de 100 persoane din comunitatea locală și din afara acesteia și indirect cam 2000 de copii, tineri, adulți din oraș.”

Cristina povestește că elevii au devenit "profesori", iar cele două cluburi s-au coordonat împreună, au prins încredere, s-au organizat, iar ea și colega sa, lideri seniori, au fost "răsfățate": "Noi nu prea aveam ce să facem, nu ne mai întrebau ce au de făcut, ne simțeam răsfățatele grupului, lucru cu care nu eram obișnuite. Am planificat împreună fiecare activitate în amănunt, am împărțit sarcini, am încheiat parteneriate cu instituții locale, am făcut activități de fundraising, am pictat bannere, am cântat, am dansat, am prezentat, ne-am promovat în presă și pe la posturile locale de televiziune, pe scurt am făcut tot ceea ce făcusem până atunci, dar din perspectiva elevilor, nu a profesorilor."

Comunitatea s-a implicat și ea în proiect, mai ales că Biblioteca vie era o premieră la nivel de oraș. Deși o mai făcuseră în școală, nu ieșiseră niciodată cu ea în Petroșani. "Am avut susținerea oamenilor care au fost cărți vii: dl. Ion Barbu (arhitect, caricaturist, persoană activă în Valea Jiului, a creat Muzeul Instalatorului din Petroșani), o doamnă profesoară și mamă a 9 copii (mamă eroină), coordonatorii programului Viața al Fundației Noi Orizonturi, un miner pensionar, un campion de tenis, învățători și

profesori etc. Am ținut activitatea în Librăria Diverta din magazinul nostru - mall-ul nostru din Petroșani. Am avut și cititori destul de mulți."

Totodată, au încercat să colaboreze cât mai mult cu familiile copiilor din proiect. "Acestea sunt primele care ne sprijină când avem proiecte - primii noștri spectatori, susținători sunt ei. E important să vină, să-și vadă copiii și să-i susțină. Chestia asta întărește legăturile dintre ei", adaugă Cristina.

O altă componentă importantă a proiectului, campania stradală, a fost o altă atracție pentru comunitate: "Am avut în campania stradală (2-3 zile la rând) mai multe metode de lucru: statui vivante, îmbrățișări gratuite, parte de clovnerie (elevii i-au învățat pe copiii mici să folosească poiul și alte obiecte strălucitoare sau colorate), am avut un spectacol în care am prezentat dansuri etnice etc. Am văzut ce a mers și ce n-a mers în fiecare zi și am încercat să ne adaptăm. Dacă am avut succes cu atelierelor pentru copiii mici, am încercat să includem mai multe, ca să sporim atenția și să vină oamenii. De fiecare dată încercăm să avem și obiecte handmade ca să le vindem - astfel strângem fonduri pentru a

ajuta sau pentru club - așa că am inclus și asta. Noi am vrut să transmitem, în cele din urmă, că suntem diferiți și că putem conviețui împreună și ar trebui să ținem cont de lucrul acesta cât mai mult.”

Transformările vorbesc de la sine

Implicarea elevilor în proiecte depășește, adesea, așteptările profesorilor sau chiar granițele școlii: ”Copiilor le place să vină și să facă proiecte, pentru că le fac ei. În general, în școli, li se dă ceva de făcut sau sunt puși în bănci să asculte. Când fac ei niște lucruri, devin mai motivați, iar noi ne străduim să descoperim pe ce sunt ei buni, ce predispoziții au. Unii știu să vorbească și atunci merg în zona de discurs. Alții au abilități de lucru foarte bune. Încercăm să vedem care sunt abilitățile fiecăruia, ce le place sau în ce excelează. Se simt valorizați dacă devin experți în domeniul lor, pot chiar să îi învețe pe alții. Și asta îi motivează foarte tare și este o transformare importantă pentru ei. Apoi faptul că sunt vizibili în comunitate, asta îi ajută să se transforme în continuare.

Totodată, tot ce învață e folositor, iar proiectele de service learning le arată acest lucru, îi ajută

să conștientizeze ceea ce învață și să facă transferul spre viața reală.”

Cum s-a transformat Cristina?

”Pe mine m-au învățat acești tineri să fiu mai atentă la nevoile celor din jurul meu, să iubesc și să am încredere în oameni, să nu mă tem să greșesc că din greșeli învăț, să nu învinovățesc pe nimeni pentru că nu ajută la nimic, să dăruiesc tot ce aș vrea să primesc de la cei din jurul meu, să nu uit că niciodată nu e prea târziu să spun scuze sau mulțumesc.”

Abilități și competențe învățate sau exersate

”Îmbrăcând din nou haina profesorului vă pot spune că am trăit atunci cea mai frumoasă experiență a carierei mele și am văzut cum IMPACTII noștri creșteau precum Făt Frumos, nu în ani ci în zile, în luni și am văzut cum au aplicat nu numai ce învățaseră la club, ci și ceea ce învățaseră la școală la orele de limba română, de T.I.C, de educație civică sau psihologie, de sociologie, de matematică, de arte plastice sau de muzică.

Utilizau corect și adecvat formele exprimării scrise în situații de comunicare precum cele în care au trimis mesaje scrise diverselor personalități din comunitate pentru a-i invita să fie cărți vii, sau au ținut mici discursuri la întâlnirile cu aceștia, au discutat cu adulți, tineri și copii pe stradă, în magazine convingându-i să vină să citească cărți vii.

Au promovat cititul descriind cărțile și întocmind un ghid al cititorului, fișe de cititor, catalog cu cărți vii etc.

Și-au folosit cunoștințele economice în rezolvarea unor probleme prin cooperare cu persoane fizice sau juridice și cu instituții financiare. Spre exemplu, au negociat cu autoritățile locale amânarea susținerii campaniei stradale până la data la care au fost sărbătorite Zilele Municipiului Petroșani, pentru a atrage un număr mai mare de participanți.

Și-au folosit cunoștințele de psihologie pentru a gestiona conflicte sau pentru a motiva colegi să se implice în diferite activități.

Au proiectat, interpretat și calculat rezultatele unei cercetări sociologice.

Au exersat abilități de pictură (au pictat banere, tricouri), grafică (au redactat afișe și flyere), precum și abilități de dans, muzică, interpretare.

Și-au dezvoltat valori morale trainice precum: altruism, respect, cinste, punctualitate, generozitate.

Toate aceste lucruri au fost posibile datorită faptului că au discutat, au reflectat la ceea ce au făcut provocând gândirea profundă și analizându-se pe ei înșiși în relația cu societatea. Au transformat în fapte, abilitățile lor, cunoștințele lor, folosindu-le în viața cotidiană. Au înțeles că nu e suficient să cunoască valorile morale, ci trebuie să le folosească pentru a ajunge la ceea ce și-au propus.

Membrii cluburilor *Români cu normă întreagă* și *Area* împreună cu liderii lor juniori au demonstrat că nu pot fi învinși, au învățat că muncind conștiincios și în echipă pot face lucruri mari: au adus în centrul atenției metode de colaborare inedite, au convins oamenii mari că pot face lucruri serioase, le-au demonstrat profesorilor lor că sunt capabili de fapte serioase."

Proiectul „Fii parte la diversitate!”

Cum se organizează Biblioteca Vie și ce pot să învețe elevii în tot acest proces, citiți aici: <https://www.noi-orizonturi.ro/wp-content/uploads/2018/10/10-proiecte-de-Service-Learning.pdf>

Un pas spre schimbare

*E o misiune valoroasă,
misiunea de învățător*

Mirela Aurora Canonenco este învățătoare de 18 ani, fiind titulară la Triteni, în județul Cluj, din 1999. A ajuns accidental să se înscrie la liceul pedagogic, urmându-și cea mai bună prietenă, însă a descoperit că asta este ceea ce i se potrivește cel mai bine: "În timp am descoperit că într-adevăr e o misiune valoroasă, misiunea de învățător. Consider că e un rol atât de important în societate și în educația oamenilor pe termen lung, încât mi se pare cea mai valoroasă meserie." A predat timp de 5 ani la o școală din Cluj, făcând o pauză de Triteni, dar s-a întors tot aici, la Școala Gimnazială "Pavel Dan" din Tritenii de Jos, pentru că vrea să fie "dascăl de țară, unde copiii au mai mare nevoie de mine."

Crede că a fi învățător înseamnă, în primul rând,

a avea grijă de latura umană și emoțională a copiilor: "Dacă nu ești aplecat și deasupra celorlalte nevoi ale copiilor, care la urma urmei sunt baza, nu cred că învățarea poate avea loc.", iar progresul și educația bună înseamnă să iei "o clasă de copii, toți de I sau de S și să-i aduci la B, pe toți. Cel mai important este să vezi într-un copil că e mai bun decât ieri." Totodată, când vine vorba de școala actuală, Mirela spune că ar trebui să se adapteze secolului XXI, pentru că "nu mai sunt aceiași copii, iar adaptabilitatea la clasă, la elevi, la vârsta fiecăruia", tehnologia, inteligențele multiple - toate ar trebui să fie compas pentru o învățare de calitate. "Acum că suntem în era tehnologiei, poți să îți găsești resurse pe internet, cât de multe vrei tu, ca dascăl poți să le personalizezi și să adaptezi

clasei tale anumite tematici, dar e nevoie de implicare și dorință, dacă vrei să fii creativ."

Cele 3 cuvinte care o caracterizează: Echilibru. Implicare. Ajutor. Iar când vine vorba de implicare, își aduce aminte cu drag de o zi de vineri, în luna octombrie 2016, când "aproximativ 80 de elevi din clasele V- VIII au invadat sala în care mă aflam, dornici să afle ce "minuni" se întâmplă la un Club de inițiativă comunitară IMPACT. "Pfai!", mi-am zis în acel moment, punându-mi mâinile în capul încărcat de întrebări fără răspuns: "Cum, Doamne ne descurcăm noi (2 lideri) cu atâția copii?", "Cum vom putea aplica curriculum IMPACT cu un grup așa mare?", "Cum ne vom organiza?", "Cum vom lucra în echipă?" "Cum ne vom pregăti activitățile?" etc. În primele întâlniri de club am trăit un curcubeu de emoții. Eram bucuroasă pentru că vedeam un așa număr mare de copii care doresc să învețe lucruri noi, să exploreze, să descopere, să experimenteze, să se facă utili, să se implice în viața comunității lor, dar totodată mi-era teamă că nu vom reuși să-i motivăm suficient, pentru a rămâne."

Așa începe povestea proiectului *Un pas spre schimbare*, un proiect de educație ecologică pe care elevii l-au ales după ce au făcut harta comunității, au vorbit cu oamenii, au aflat care sunt problemele și nevoile lor și au ales: "Sătenii au semnalat mult mai multe probleme existente în comunitate, precum drumurile impracticabile, lipsa canalizării (în unele zone ale satului) etc. Acesta a fost momentul în care copiii au învățat să cerceteze probleme (cauze, efecte), să caute răspunsuri și să efectueze studii de caz. A urmat

apoi cel mai dificil moment pentru noi. "Atât de multe probleme!" , " Cu care să începem?", "Care sunt prioritare?" (Răspunsul copiilor: "Toate"). Am gândit atunci: "Ne punem întrebări? Foarte bine. E primul pas spre acțiune și implicare". Toate aceste probleme "aduse din comunitate" au fost din nou analizate de către copii și din lista aceea lungă le-au ales doar pe cele care pot fi rezolvate de către ei, micii cetățeni. Așa au convenit că în mai multe zone din sat există multă mizerie și gunoaie, iar ei pot contribui la menținerea unui mediu curat. Deci, au decis. Pornim la treabă!"

Comunitatea susține schimbarea?

Proiectul de educație ecologică a avut și sprijinul primăriei care a pus la "dispoziție un mijloc de transport pentru a "colinda" satul în vederea stabilirii zonelor pe care vrem să le igienizăm. Domnul primar ne-a fost ghid în această "călătorie" și ne-a condus exact în locurile cele mai expuse focarelor de infecție. Am decis să stabilim o "Zi verde" și am convocat comunitatea la acțiune prin afișe, fluturași. Am mediatizat evenimentul în mass-media locală și în "ziua cea mare" am avut plăcuta surpriză ca un număr foarte mare de elevi, părinți, cadre didactice, membrii ai comunității să fie interesați de această acțiune. Primăria ne-a fost din nou aproape, colectând toți sacii de gunoi pe care noi i-am lăsat pe "traseul curățeniei". A fost un partener de nădejde și în acest moment al proiectului."

De asemenea, comunitatea se implicase și în

momentul în care copiii au făcut un Târg de Crăciun pentru a strânge fondurile necesare pentru coșuri de gunoi, ca parte din inițiativa ecologică: "Acest târg s-a desfășurat sub forma unor ateliere: "Pahare cu surprize", "Pictură pe față", "Expoziție de obiecte, cu specific de iarnă (cu vânzare)", "Atelier gastronomic" (turte și covrigi de cumpărat), "Tombolă", "Renul și ținta", "Atelier de tatuaje" etc. Pentru participarea la atelierul dorit era necesară plata unui singur leu. Leu cu leu, s-au făcut 1300 la finalul târgului.", bani cu care copiii s-au "distrat făcând cumpărături online" pentru prima dată și obținând coșurile de gunoi dorite.

Mai mult decât atât, "copiii au dorit să personalizeze coșurile de gunoi pentru a le face mai atractive. Au cerut ajutorul unui bunic, care i-a învățat cum să facă un șablon, cum să pregătească materialele și cum să aplice vopseaua. Fiecare copil a reușit să-și pună în valoare abilitățile practice individuale în vederea finalizării acestei acțiuni. Am transportat/amplasat apoi coșurile de gunoi în diferite zone ale satului, cu ajutor primit din partea primăriei, din nou. Ni s-a pus la dispoziție un mijloc de transport special și îndrumați de către două persoane delegate din partea primăriei, am reușit să așezăm coșurile noastre vesele la loc de cinste. Privindu-le, te îndeamnă să le folosești.", ne spune Mirela.

Pe lângă acestea, proiectul a inclus și un atelier creativ de reciclare a deșeurilor și un *Marș al ecologiștilor*, "care a fost cea mai zgomotoasă acțiune a proiectului nostru (la propriu). Cu

aprobarea primăriei și purtând toți eșarfe verzi, confecționate de noi, ne-am deplasat pe ulițele satului cu pancarte, fluier, muzică și voci puternice. Când un bunic ne-a întrebant: "Ce aveți mă? Ce faceți atâta gălăgie?" ne-am bucurat. Înseamnă că am fost auziți."

Lecții învățate și transformări

"Am observat autocontrolul. Toți aveau tendința de a avea idei multe și se supărau dacă ideea lor nu era îmbrățișată de restul grupului. Am observat spre finalul anului că au început să-și mai mențină controlul asupra reacțiilor negative, nu mai făceau aprecieri critice asupra colegilor, se susțineau unii pe alții și spre târgul de Crăciun organizat au știut să-și distribuie sarcini, în funcție de talentele lor și de valorile fiecăruia." Astfel, când au decis cine merge în audiență la primărie, au luat hotărârea printr-un joc de rol în care au simulat întâlnirea: "A fost totul public, totul democratic, deci nu a trebuit să selectam, s-au selectat ei și nu a mai fost nici o discuție. După acest joc de rol, nu au mai fost nemulțumiți, pentru că s-au autoevaluat fiecare și feedback-ul l-au primit de la colegii lor imediat, care au apreciat în mod corect abilitățile fiecăruia".

De asemenea, când a fost timpul de a reflecta asupra ce a mers bine și ce nu a mers bine în proiect, au găsit o metodă creativă de a face procesul: uitându-se la toate pozele făcute. "Au zis că în urma proiectului au învățat să colaboreze, să muncească în echipă, au învățat că pot fi de folos, au învățat să își cunoască colegii mai bine". Au existat multe conflicte pe parcurs, la târgul

de Crăciun, când au ales coșurile de gunoi, însă Mirela i-a lăsat să negocieze și să își rezolve problemele, pentru a învăța cum să se descurce împreună.

"Ce am fi putut face altfel în acest proiect? <<Să căutăm colaboratori din rândul unor societăți implicate în acțiuni de protejare a mediului și să invităm o televiziune pentru a filma momentele de implicare socială, în vederea promovării în mass-media a acțiunilor noastre, ca exemple de bune practici>>- au mai menționat copiii."

Concluzia? Urmează amenajarea unui parc educațional, proiect câștigat cu susținerea unui alt club IMPACT, cu "aparate de joacă, grădini de legume, hotel de fluturi, insecte, alei, plante aromatice... nu ne-am gândit niciodată ca locul nostru de joacă se va transforma de fapt într-un loc de relaxare, într-un parc de relaxare". În cele din urmă, cu dorință și timp, poți face orice, iar creativitatea va veni, mai spune Mirela: "E frumos când poți face lucruri frumoase pentru cei din jur doar cu dorința de implicare, cu atât de puține resurse uneori poți să faci atât de multe lucruri mărețe. Cred că ăsta e rolul cel mai important al IMPACT, să îi poți motiva pe copii, să fii puterea exemplului în a te implica, să nu mai aștepte să primească ceva dacă fac un lucru bun, să vină din suflet, nu condiționat".

Competențe trăite

"Am constatat că pe parcursul proiectului ne-am exersat și îmbunătățit cunoștințele/ competențele la nivelul următoarelor discipline: *Limba și literatura*

română (utilizarea corectă și adecvată a formelor exprimării orale și scrise în diverse situații de comunicare- redactarea scrisorilor, compunerea poeziilor, elaborarea textelor pentru afișe, fluturași, articol în ziar, interviuarea cetățenilor), *Matematică* (realizarea bugetului proiectului, gestionarea banilor obținuți la Târgul de Crăciun), *TIC* (realizare de afișe, fluturași, comanda on-line a coșurilor de gunoi, redactare de e-mail-uri, utilizarea rețelelor de socializare), *Educație socială* (investigarea unor probleme, participare responsabilă la luarea deciziilor, spirit de inițiativă, colaborare, spirit critic și antreprenorial), *Educație tehnologică și aplicații practice* (personalizarea coșurilor de gunoi și amplasarea lor), *Educație plastică* (confectionare de felicitări/ obiecte cu specific de iarnă, pictarea pancartelor și a obiectelor din materiale reciclabile), *Educație ecologică* (acțiunile de igienizare, atelierele de reutilizare creativă, marșul ecologiștilor, amplasare coșuri), *Educație fizică, sport și sănătate* (drumețiile), *Consiliere și dezvoltare personală* (colaborare, muncă în echipă, autocontrol, perseverență, respect, bunătate)."

Proiectul „Eco-protect!”

Copii au realizat o campanie de informare a cetățenilor din sat (scrisori, afișe, fluturași), au organizat „Marșul ecologiștilor” și dezbateri cu membri comunității și autoritățile locale, au convocat comunitatea la o acțiune de ecologizare a unor zone poluate din sat și au convins primăria să instaleze coșuri de gunoi, citiți aici: <https://www.noi-orizonturi.ro/wp-content/uploads/2018/10/10-proiecte-de-Service-Learning.pdf>

Comunitatea are nevoie de școală și școala are nevoie de comunitate

Elevii mei să vină de plăcere la școală

"De foarte mult timp îmi doream să devin profesor, nu îmi amintesc exact momentul când mi-am spus că acesta e visul meu", așa începe povestea Tatianeî Hirnu, profesoară de engleză la Școala Gimnazială Mihai Viteazul din Craiova.

Dacă în copilărie avea multe idei despre ce avea să facă atunci când va crește (doctoriță, polițistă, profesoară), liceul cu profil de limbi străine și profesorii de română și engleză au convins-o că asta îi este calea: "Parcă îmi doream să mă văd în locul lor, punând în practică lucruri pe care le-am învățat de la dâșșii sau chiar mai mult - pe parcursul timpului, vedeam și alte lucruri, pe care mi-ar fi plăcut să le aplicăm și noi la clasă. Apoi mi-am propus să fac eu lucrurile astea. Am urmat și o facultate de limbi străine.

Parcă lucrurile au mers așa normal. Am intrat în învățământ încă din primul an după ce am terminat facultatea. La început a fost mai greu, cu posturi de suplinitor, cu detașare etc. Până când mi-am găsit locul la o școală de cartier. Întâmplător, și locuiesc aici. Sunt și acasă, sunt și la școală. Asta e menirea mea."

Această menire o face pe Tatiana să caute pentru cei mici activități cât mai variate, noutăți, metode de a-i ține atenți, implicați și dornici să învețe: "Pe mine mă interesează ca elevii mei să vină de plăcere la școală. Dacă vin stresați, speriați, obosiți, e clar că școala nu face ceea ce trebuie. Noi nu facem ceea ce trebuie, fiindcă randamentul lor este evident scăzut. Dacă vin cu plăcere, activitățile se desfășoară optim. Ei

Învață, se simt bine, suntem ambii satisfăcuți - elevi și profesori.

Eu folosesc foarte mult tehnologia la clasă, deși știu că este blamată. Telefoane, aplicații, conferințe Skype, tablă smart etc. Pentru cei mai mici, am foarte multe jocuri. În mod special merg în Anglia și mă întorc cu pachete întregi de jocuri. Pe ei îi atrag foarte multe - jocuri cu carduri, cărți, head bands etc. Dacă vrem să facem lucrurile bine, merită aceste investiții de timp și bani. E o schimbare pe care o pot face la clasă, la ceva timp."

Cele 3 cuvinte care o definesc: "Implicată. Neînfricată. Ambițioasă. Nu mă las, consider că pot să fac orice", spune ea, iar această ambiție transpare prin tot ceea ce face. Cu aceeași ambiție a început și povestea proiectului de *service learning* „Curtea Banului Mihai are apă potabilă” desfășurat în cadrul inițiativei Fundației Noi Orizonturi „Natura în Oraș” și implementat la Școala Gimnazială Mihai Viteazul, care, spunea ea, "a dat naștere unei frumoase colaborări între profesori, elevi și familiile acestora, precum și alți membri ai comunității locale."

Parcul era deja un punct important pentru comunitate, fiind un parc educativ cu seră, livadă, grădină, gazon, teren de sport, bănci și multe altele, însă nu avea un lucru vital: "singurul lucru care lipsea era apa - elevii intrau în școală să bea apă, dar părinții lor sau alți locuitori ai cartierului nu intrau în școală (parcul este deschis întregii comunități)." Așa că cei mici și cei mari au hotărât să reabiliteze fântânița din parc, însă

meșterii chemați au spus că trebuie înlocuită. "O fântâniță nouă depășea suma primită din partea Noi Orizonturi și ne-am gândit cum am putea suplimenta - ne-a venit ideea unui Târg de Toamnă cu vânzare pentru comunitatea locală. S-a dovedit a fi o soluție ideală pentru a implica și părinții, bunicii și alte rude ale copiilor. Am anunțat ideea în fiecare clasă. Aproape o lună am adunat borcane de dulceturi, murături etc. la școală. I-am rugat pe oameni să scrie pe borcan când a fost produs și ce conține. Însă fiecare clasă a avut libertatea să își organizeze taraba după bunul plac. Am promovat evenimentul în presa locală, am împărțit fluturași în cartier, iar numărul participanților ne-a depășit toate așteptările."

Pe lângă fondurile strânse, care au depășit și ele așteptările și cei aproape 1000 de elevi ai școlii implicați în târg, a fost un prilej de conectare altfel între profesori, elevi și părinți: "Nici nu realizasem cât de mult își doreau părinții sau bunicii de la țară să se implice în viața copiilor, la școală." Totodată "elevii au dat dovadă de creativitate, spirit antreprenorial și s-au comportat ca niște mici vânzători timizi inițial și mai experimentați către final, au negociat, au oferit bonusuri la cumpărături mai mari de o anumită sumă, au ajutat și alte clase după ce și-au terminat propriile produse, au jucat rolul de gazde pentru părinți și bunici și le-au prezentat curtea școlii și chiar clasele unde își desfășoară activitatea."

Pe lângă fântânița mai bună și o țâșnitoare cumpărate pentru parc, echipa de proiect a

decis să facă o surpriză elevilor școlii: "Fiindcă suma de bani a depășit cu mult așteptările noastre (8693 lei), am hotărât să cumpărăm o fântâniță de mai bună calitate și o țâșnitoare unde vizitatorii curții școlii își pot spăla și mâinile. Chiar și după achiziționarea acestora au mai rămas bani și ei au fost cheltuiți pentru a cumpăra cadouri de Crăciun tuturor celor 997 de elevi ai școlii: brățări de silicon cu inscripția numelui școlii pentru a valida mândria de a aparține acestei școli și dulciuri specifice sărbătorii de Crăciun. Transparența în ceea ce privește investiția banilor a atras aprecierea părinților și sprijinirea școlii în demersurile ulterioare. Toate sumele strânse și cheltuielile făcute au fost expuse public pe pagina de Facebook a școlii. <https://www.facebook.com/ScoalaMihaiViteazulCraiova/>"

Lecții învățate și transformări

Au existat și momente mai dificile, însă și acestea au devenit prilej de învățare: "Imediat după ce am instalat fântânița, n-a mai funcționat. Au existat voci critice, au spus că nu e un lucru de calitate. Însă a fost o problemă minoră, în momentul în care am instalat-o, era

foarte frig afară și nu se prinsese foarte bine cimentul. Noi ne-am grăbit și apoi a trebuit să așteptăm să se usuce cimentul." În cele din urmă, cimentul s-a uscat și fântânița a putut fi folosită în voie.

Pe lângă fântâniță, cei 20 de copii din echipa de proiect alături de Tatiana au venit în weekend-uri și au pictat 40 de plăcuțe cu mesaje pozitive despre natură, școală, viață în general, pe care le-au răsfirat prin întregul parc. Au montat și o tablă veche, care se afla în depozitul școlii, în curte, pentru a fi folosită în pauze la joacă și inspirație, însă după ceva timp a dispărut. Tatiana spune că nu e motiv de demoralizare, căci numai prin puterea exemplului schimbăm ceva, așa că trebuie să facem lucruri pentru comunitate în continuare.

Totodată, proiectul i-a făcut să se cunoască altfel unii pe ceilalți și să își dorească să se implice mai mult: "Dacă la început fiecare stătea puțin jenat, nu se simțeau confortabil să fie lângă colegii lor, pe măsură ce zilele și orele treceau, au început să schimbe păreri, să se grupeze singuri, și-au găsit interese comune. La nivel comportamental se simte această

uniune între elevi. Învăță să colaboreze. Asta ar fi prima schimbare. Apoi, le-am cerut să ne facă propuneri de proiecte în afara cursului, fără să fie profesorii implicați. Ne-a surprins plăcut faptul că au inițiat singuri întâlniri de lucru între ei (copii de clasa a V-a și a VI-a). Și-au împărțit sarcinile. Și-au atribuit roluri.”

Mai mult decât atât, copiii au fost mândri de ceea ce au realizat și au învățat să aibă mai multă încredere în sine și puterile lor, inclusiv în viața de la școală: ”În clasă pot să reproducă anumite comportamente deprinse în proiect - lucrul în echipă, sunt mai curajoși, învăță să-și exprime opinia, să accepte opinia celuilalt sau cel puțin să o asculte înainte de a fi de acord sau a o contracara. Rezultatele la clasă se văd mai bine la orele la care pot vorbi mai mult, să își exprime păreri, prind curaj că ideile lor sunt valoroase. Învăță să fie mai implicați.”

Concluzia? ”Lucrând împreună putem face schimbări care, pe cont propriu, ar putea fi imposibile! Comunitatea are nevoie de școală și școala are nevoie de comunitate. Conștientizarea acestei interdependențe reprezintă un prim pas în calea către succesul

proiectelor comunitare!” De aceea, Tatiana alături de colegii săi speră să deschidă cât de curând un club IMPACT în școala lor.

Proiectul „Apă potabilă în curtea școlii!”

Despre transformarea dulcețurilor și a murăturilor în fonduri pentru construirea unei fântânițe care să asigure apă potabilă puteți să citiți aici: <https://www.noi-orienturi.ro/wp-content/uploads/2018/10/10-proiecte-de-Service-Learning.pdf>

Nu poți face o schimbare adevărată în școală, dacă nu te schimbi tu!

Fiecare experiență în cadrul unui proiect de service learning este un câștig la ore

Veronica Bălan povestește cu avânt și mult entuziasm cum a ajuns să fie profesoară de română și face asta "cu inima înaintea" de peste 13 ani. Inițial spunea că "nu-i pentru mine", văzându-și mama, educatoare la vremea aceea, cât muncea, cum își pregătea toate materialele didactice, cum lucra cu atâția copii. După ce a făcut română-franceză a lucrat o vreme ca traducător și a colaborat ca jurnalist cu ziare locale din Suceava, până când, pentru că e "o visătoare" și se întreba "ce poți să faci ca să fii mulțumit sufletește?" s-a hotărât să dea examenul de titularizare la Cluj. A fost a cincea pe listă și a ajuns să predea la o școală gimnazială din Turda: "Atunci eu am fost profesoară de română, mai aveam mult de învățat despre cum să mă descurc în situații de criză, cum să mă port cu copiii care au probleme,

cum să fiu mai tolerantă în privința unor lucruri pe care nu le vezi, dacă nu le trăiești."

Empatia, joaca și lecțiile valoroase din primul an de profesorat sunt prezente în fiecare zi din viața ei, la fel și gândirea critică sau provocarea de a vorbi despre teme importante pentru noi, ca oameni: "A fi profesor înseamnă a învăța pe cineva ceva, a educa un copil, nu numai la materia ta. Eu nu mă axez numai pe materia mea, n-ai cum să nu oscilezi pe teme legate de educație civică sau chiar viață și moarte - așa îi las să îmi spună din viața lor. Sunt texte care au moartea în ele, iar eu sunt foarte curioasă ce gândesc ei despre asta sau cum s-au întâlnit cu ea? Ajungi să ai niște discuții cu copiii de a V-a, rămâi cu gura căscată ce fain gândesc, iar mulți îi subestimează

pentru că sunt doar copii.” Veronica vorbește, de altfel, despre nevoia de a-i învăța pe copii să gândească pentru ei, să nu mai depindă de adulții care le spun ce să facă, așa că îi provoacă mereu la dialog și comunicare. Pentru noul an școlar pregătește o oră de lectură altfel: cu pernuțe puse pe jos, stat în cerc, pălăria povestitorului și multă învățare practică.

Cele 3 cuvinte care o caracterizează: Cărți. Călătorie. Suflet. Căci are ”inima plină de copii” și crede că a fi profesor înseamnă ”a face copilul să evolueze”. Mai mult decât atât, crede că ”schimbarea trebuie să înceapă de la oamenii mari” și să implice viziunea directorului care imprimă suflul școlii, dar și apropierea părinților de viața școlii: ”De exemplu, noroc cu Fundația Noi Orizonturi, ei mi-au întărit ideea că ceea ce eu am considerat că-i OK și nu era scris în nici o carte, era ce trebuie făcut - mi-au dat curaj. Până la urmă e important să ajungi la ceea ce vrei să ajungi, iar copilul să ajungă în clasă bucuros și să te aștepte cu gura până la urechi. Ce mai pătesc eu și mă bucur „ohh nu, se sună peste 5 minute”, nu vor în pauze. Ar trebui ca fiecare profesor să facă o schimbare de mentalitate radicală. Nu poți face o schimbare adevărată în școală, dacă nu te schimbi tu.”

Veronica, însă, contribuie în fiecare moment la schimbare, în Școala Gimnazială Josenii Bîrgăului din Bistrița-Năsăud, care are aprox. 400 de copii cu totul, atât prin modul în care își organizează orele, dar și prin proiectele pe care le inițiază. Din 2016 a intrat în rețeaua școlilor cu IMPACT alături de Fundația Noi Orizonturi,

iar proiectul ***Privește-mă cu alți ochi!*** a fost începutul pentru a întări încrederea comunității în școala din sat.

”Când auzim de proiecte de *service learning* avem tendința de a le lega mai mult de comunitate și de mediul exterior școlii. Dar, la o analiză mai atentă, s-ar putea observa o schimbare petrecută la un nivel mai profund, chiar în interiorul școlii, mai exact, în rândul elevilor ei. Astfel de proiecte încurajează gândirea critică, creativitatea, spiritul organizatoric și curajul inițiativei. Cumva, pe ocolite, copilul care participă la crearea și implementarea de proiecte își cizelează și perfecționează felul lui de a se raporta la lume și la sine. Este un pas uriaș pentru el, pas care trebuie fructificat de noi, profesorii. Nu îi poți cere unui astfel de copil, căruia i-ai deschis larg o poartă luminoasă spre încredere în sine, curiozitate, altruism, dorința de a cunoaște, nu îi poți cere să fie obedient și limitat la ore. Copilul acela deja vrea mai mult de la tine, ca mentor. Vrea acea apropiere necesară pentru a avea încredere în tine și în sine, vrea umor și joc, vrea să cunoască într-un fel creativ, incitant folosindu-se mult de experiența personală.”, povestește Veronica despre proiect și implicarea copiilor.

Prin proiectul *Privește-mă cu alți ochi!* realizat de clubul IMPACT *Aripi în Văzduh* (în jur de 30 de copii, deși inițial fuseseră în jur de 50), echipa și-a dorit să redescopere comunitatea și să se lase redescoperiți. Veronica spune că le-a fost greu să aleagă ce să facă: ”Și am avut mai multe secțiuni, l-am făcut cam stufos, am învățat din el că trebuie să îți alegi foarte clar ce să faci și să

fii realist, că nu o să reușești să faci mult într-un timp scurt." Astfel, în proiect au făcut ateliere de cusut cu meșterii din sat, s-au hotărât să ajute o familie de bătrâni care trăiau izolați - au reușit să îi viziteze, să strângă bani pentru a le reface gardul, dar soțul bătrânei a murit, o nouă lecție de învățat pentru toți - au făcut întâlniri între 2 bătrâni ai satului, îmbrăcați în port popular, și copii: "În sălile de clasă au intrat cu pași timizi bătrânii satului care purtau în spate, alături de ani, uimirea și emoția că au de împărtășit ceva celor tineri. Uimiți că sunt ascultați și că îi mai interesează pe copiii cum era școala pe vremuri, cum se îmbrăcau, ce mâncau, pe ce scriau și ce învățau. Uimiți că generația digitală pune mâna pe ac și pe ață și vrea să știe cum se coase cu mărgelile. Uimiți că vin copiii să le vopsească gardul sau să le văruiască în casă. Ca profesor, te învăluie emoția și respectul când devii liantul dintre generații. *Stați puțin, doamnă, să îmi mut calul și vin cu matale...și bătrânul de 90 de ani merge cât poate el de sprinten spre un cal alb care păștea într-o grădinuță din apropiere. *Acu îi bini, să îmi iau pălăria și bastonul.*(Bența Ioachim)."*

Comunitatea nu a înțeles inițial despre ce e vorba, dar acum, după mai multe proiecte făcute cu IMPACT, au început să susțină inițiativele: "Trebuie să te adaptezi că sunt oameni și oameni, că ei nu înțelegeau prima dată despre ce e vorba, acum sunt atât de obișnuiți cu noi, sunt curioși ce mai facem. Sper că s-a schimbat un pic mentalitatea. Eu cred că a câștigat școala, eu personal am câștigat fără să vreau, pe mine oamenii mă iubesc pentru că mă văd lipită de

copii. Comunitatea în general ne-a primit bine." O parte au și donat pentru a susține *Privește-mă cu alți ochi!*, copiii se duceau cu proiectul printat prin magazine, prin vecini, pe la oameni cunoscuți sau nu: "Se duceau pe la patronii de magazine, pe la diverse neamuri, pe la vecini și spuneau *Uite, vrem să facem asta și am avea nevoie de oricât ați putea să ne dați.* Intrau și își făceau poze cu ei, în ziua aia îmi trimiteau poze cu oamenii care donau. Așa au strâns banii, vorbind cu oamenii și arătându-le proiectul."

Transformări și lecții învățate

Veronica se bucură să vadă cum implicarea copiilor înseamnă mai multă încredere și curaj în forțele proprii, o gândire critică ce se propagă, de la elevii implicați direct, la colegii lor, plus faptul că s-au văzut altfel unii pe alții, dincolo de școală, întărindu-și legăturile: "Sunt mai curajoși, au mai multă încredere în ei, încep să gândească în timp, deja se gândesc ce pot face pe viitor, pornind de la ce au făcut."

Nici ea, nici colega ei de club, Adriana Tabără, nu au rămas neschimbate. Sau cum spune ea: "Sunt multe de spus despre cum te schimbă, ca profesor, experiența proiectelor de service learning. Schimbarea este dură, mai ales la început, te zguduie la nivelurile cele mai adânci ale ființei tale, te trezește și începi să vezi cu alți ochi tot ce înseamnă educație și relația profesor-elev. E ca o renaștere, implică suferință, senzația că lupti cu morile de vânt (sistemul, aici intră, din nefericire, și mulți colegi profesori), dar satisfacțiile bandajează rănilor și vin, în mare parte,

de la copii. Cum zicea Ely, o impactă entuziastă, am devenit ca o familie care lasă în urma jocurilor și povestioarelor liderilor Veronica Bălan și Adriana Tabără, o stare de mai bine, de fericire, afecțiune între elevi și, dacă ai să-i întrebi vreodată "Cum de sunteți așa zâmbitori toată ziua?", ei vor răspunde: "Datorită Clubului IMPACT!"

Competențe învățate, competențe trăite

"Fiecare experiență în cadrul unui proiect de service learning este un câștig la ore. Cusutul cu mărgelile presupune vedere în spațiu, aproximarea distanțelor, chiar geometrie. Dacă ar fi să desenăm traiectoria acului tridimensional, oare ce figura geometrică ne-ar ieși? A lucra ceva migălos înseamnă răbdare și cultivarea voinței – virtuți pe care orice om ar trebui să le posede.

Dorința de a cunoaște trecutul devine prima experiență personală cu istoria. Un copil care află din propria inițiativă cum era "pe vremuri" va privi altfel lecțiile de istorie, iar implicarea directă în ajutorarea unui semen face cât o sută de lecții de educație civică.

Ca profesor de limba și literatura română, am valorificat la maxim experiențele de la club. Compuneri argumentative pornind de la situații întâlnite pe parcursul proiectului, descrieri sau narațiuni având ca surse de inspirație oameni, locuri, fapte, dezvoltarea abilităților de comunicare și exprimare orală și scrisă, toate m-au ajutat pe mine și pe elevii mei în lungul drum al stăpânirii limbii române. Cu ajutorul

metodelor non-formale utilizate mai întâi în întâlnirile de la club, elevii au receptat mai relaxat unele noțiuni de teorie literară sau de gramatică. Aici mă refer la joc și povestire. Cum e ca, atunci când ai de predat copiilor de clasa a V-a ce este descrierea ca mod de expunere, să îi chemi pe toți la geamul clasei și, sub forma unui joc – pentru că este nevoie de reguli – să îi pui să observe, mai întâi în tăcere, străduța de lângă școală? Sau să le spui că ai inventat un joc-concurs cu atributul adjectival versus atributul substantival? Elevii iubesc să se joace, să se întreacă, să cânte, să sară... Ce ar fi ca, atunci când ajungi la interjecție, să chemi în față elevi care să exprime diverse sentimente sau care să imite sunete din natură pe care alții să le "traducă" în scris? Oare nu ar fi mai ușor de descoperit în texte, mai apoi?"

Proiectul „Privește-mă cu alți ochi!”

Un proiect complex în care membri comunității au fost invitați să învețe elevii arta cusutului cu mărgelile și a împletitului de coșuri de nuiete să spună povești despre cum era școala de altădată și nu numai, să descopere etimologia numelor de ulițe și drumuri din comună. Citiți mai multe aici: <https://www.noi-orizontaluri.ro/wp-content/uploads/2018/10/10-proiecte-de-Service-Learning.pdf>

Să fim mai deschiși, să fim mai atenți, să răspundem provocărilor

*Trebuie să ne raportăm
la prezent*

Deși nu credea că va ajunge profesor vreodată, de 20 de ani Cosmin Simtion predă istorie și e mândru că lucrează "într-o școală de țară" - Școala Gimnazială Slimnic din jud. Sibiu. Ba chiar mărturisește râzând: "Sună a roman franțuzesc, cifră rotundă, dar anul acesta, al douăzecilea, am avut cele mai faine rezultate în activitatea mea ca profesor."

Deși se declară o fire rebelă și își amintește că prima oră de practică "a fost un eșec total", recunoaște că profesoratul l-a prins, "ca un joc la început", iar apoi l-a îndrăgit din ce în ce mai tare.

Se descrie astfel: "Jucăuș. Entuziast. Dornic de adaptare și de a încerca lucruri noi, pe care le simt

că sunt bune." Această deschidere îi marchează și viziunea despre școală și cum ar trebui să fie aceasta pentru a fi în ton cu generațiile actuale de copii, căci îi place să răspundă provocărilor: "Trebuie să ne raportăm la prezent și, de ce nu, la provocările care ne așteaptă în viitor. Mi se par unele chiar clișee, precum poluare, protest etc., realități pe care le trăim și pe care le vom trăi, căci se mișcă repede toate. Manualele sunt depășite, clar, indiferent de ce evoluție a avut societatea, pozitivă sau negativă. De aceea, sarcina asta ne revine în primul rând nouă. Să fim mai deschiși, să fim mai atenți, să răspundem provocărilor. Eu mă simt bine. Nu mă simt deloc plafonat. Asta cred că ar trebui făcut și la nivel general, să se găsească pârghiile pentru a-i ajuta pe cât mai mulți educatori să se adapteze."

De altfel, aduce constant provocări în viața școlii, iar proiectul de service learning "Asta Vreau Eu", pe scurt AVE, este un exemplu cât se poate de grăitor: "Proiectul demarat de către școala noastră împreună cu partenerii noștri (Primăria Slimnic, I.S.J. Sibiu, Serviciul S.M.U.R.D. Sibiu, I.T.M. Sibiu, Univ. Lucian Blaga Sibiu, Inspectoratul General de Stat-Inspekția Muncii, agenți economici locali și județeni), în perioada septembrie-noiembrie 2017, vine în întâmpinarea situației problematice cu care se confruntă județul Sibiu, șomajul extrem de scăzut și implicit un deficit permanent al forței de muncă tinere și calificate."

Ce înseamnă, concret, AVE? Pentru o zi, copiii experimentează o meserie, "văd lucruri noi și au șansa să vadă cum lucrează părinții lor în multinaționale și nu numai. Am avut diverse profesii incluse, pornind chiar de la profesor până la pompier, reporter TV, jurnalist, ospătar, frizer, brutar, mecanic auto, ba chiar primar. Cred că în sat am epuizat meseriile." 10-12 copii sunt selectați, prin rotație, pentru a trăi o meserie și au dreptul la participare o singură dată pentru a da șansa cât mai multora din școală să trăiască o astfel de experiență. Însă toți elevii claselor V-VIII sunt implicați, alături de SMURD, în atelierele de acordare de prim ajutor și participă la prezentări de companii și alte activități din proiect. Pentru că, pe lângă activitățile principale, AVE înseamnă și o piesă de teatru despre protecția muncii și importanța subiectului, concursuri de eseuri și desen despre "ce vreau să fiu când voi fi mare", dar și o motivație pentru elevi să fie mai prezenți în viața școlii și nu numai.

"Atât de bine a fost primit AVE, încât, pe vară, doi copii care au terminat a opta s-au și angajat: este un program special pentru ei și sunt plătiți de firmă. La nivel educațional, pot să zic sigur că la toți cei din proiect s-a văzut o schimbare în plan comportamental. Au fost încurajați copii care aveau un comportament mai violent la școală, care nu se prea adaptau, mai vulnerabili." După ce li s-a dat șansa să fie implicați în proiect și să aibă responsabilități concrete, au avut o relaționare mai bună cu profesorii la clasă, "a fost o schimbare totală" spune Cosmin Simtion. "Nu mă așteptam să îi schimbe în asemenea măsură. Evident că încă mai sunt lucruri de făcut, dar sunt mai deschiși."

Uneori copiii se mai ceartă pe anumite roluri din proiect sau pe cum să fie făcute anumite activități, însă tot mai mulți vor să fie implicați, iar Cosmin Simtion își propune să le ofere această ocazie.

În 2017, au fost implicați în jur de 80 de copii, iar în ziua festivă de diseminare a proiectului s-au adăugat și cei din comunitatea locală: profesori, părinți și alți invitați. "În AVE, scopul a fost de la bun început, păstrarea legăturii cu copii și ținerea legăturii cu școala și programele școlii." De exemplu, însoțitorii copiilor care descoperă o anumită meserie pentru o zi, sunt, pe lângă profesori, chiar foști elevi, acum la liceu, care au participat la AVE sau au în continuare o relație bună cu școala. Mai mult decât atât, o parte dintre foștii elevi sunt donatori pentru proiectele realizate de profesor și colegii săi în cadrul proaspătului club IMPACT *Cavalerii de la Ruși*.

Un alt scop a fost, bineînțeles, dezvoltarea și aplicarea unor competențe practice: "Se tot vorbește despre transdisciplinaritate: din start la AVE, când vorbim de securitate în muncă, de comportamente, ajungem inevitabil la lecțiile de dirigiență. În aceeași măsură, ajungem la tot ce înseamnă cultură civică. Chiar antreprenoriat. În mod clar, copilul e educat în plus despre valoarea muncii, valoarea banului, economisire etc. Apoi limba română și comunicarea sunt atinse de fiecare dată când copiii vorbesc în public, fac jocuri de rol, iar exercițiile de acordarea a primului ajutor implică biologie. Impactul este mult mai mare, sunt multe cunoștințe și abilități incluse." Așadar, implicarea în AVE înseamnă atât punerea în practică a teoriilor învățate la clasă, cât și noi informații învățate prin experiență.

De altfel, AVE a ajuns între timp la nivel național, fiind extins în 10 județe în parteneriat cu I.T.M. Sibiu, iar activitatea echipei, atât la școală, cât și prin Clubul IMPACT a ajuns cunoscută atât în presa locală, cât și în presa națională precum Digi24, PRO TV sau Evenimentul Zilei. "Suntem super entuziasmați că am depășit granițele!", adaugă profesorul, care speră ca următorul pas să fie cel european.

În planurile de viitor apar acțiuni de ecologizare, cules plante medicinale (pentru a le oferi unor parteneri din cadrul AVE ceaiuri naturale, ca semn de apreciere), dar și stabilirea unor ierarhii bazate pe istorie și merite în cadrul clubului: "Toți sunteți buni la ceva. Toți sunteți cavaleri. Toți veți fi prinși.", spune Cosmin Simtion, însă evaluați pe grade de ierarhie boierească românească. Astfel, în funcție de implicare, vor fi cavaleri, scutieri, vistiernici (financiarul), logofeți (administrativul), vistiernici (cei ce fac obiecte *handmade*) etc.

Bineînțeles, AVE continuă pentru a oferi noi ocazii de implicare elevilor de la Slimnic și Ruși.

Proiectul „Asta vreau eu!”

Cum ar fi ca pentru o zi elevii să experimenteze meserii precum informatician, pompier, primar, brutar, dascăl? Citiți mai multe aici: <https://www.noi-orienturi.ro/wp-content/uploads/2018/10/10-proiecte-de-Service-Learning.pdf>

Totul e ca noi să ținem pasul cu ei și să facem școala atractivă pentru ei

*Vin generații de copii parcă
din ce în ce mai buni*

O voce caldă și pasiunea pentru istorie transpar încă din primele momente în care o întâlnești. De 20 ani, Lavinia Popescu este profesoară de istorie în aceeași școală în care a fost elevă: Școala Gimnazială „Adrian V. Rădulescu” din Murfatlar, jud. Constanța.

Cum a pornit totul? „Datorez această profesie, profesoarei mele de istorie din liceu. Era o doamnă deosebită, am prins-o în clasa a noua și a zecea. Mă uitam, o ascultam, o admiram, ca ținută, ca om, ca profesionist. Adolescentă fiind, mă gândeam că așa-mi doresc să fiu. Cred că am făcut alegerea cea mai potrivită pentru mine, pentru felul meu de a fi, pentru că orice altă meserie poate că mă plictisea. În relație cu copiii tot timpul trebuie să fiu fresh, eu sunt o persoană

dinamică. E o meserie care mi s-a potrivit mănușă, clar. Am fost o norocoasă să fac ceva ce-mi place.”

Cele trei cuvinte care o definesc: Creativă. Competitivă. Pasionată.

„Îmi place să dăruiesc altora și să îi provoc, de aceea competitivă, chiar dacă cuvântul poate avea și alte sensuri. Îmi place să mă surprind pe mine, cu lucruri la care probabil nu m-am gândit până atunci. Pasiunea mă ține în priză.” Pasiunea o face să schimbe în fiecare zi ceva, pentru a face școala atractivă: „Vin generații de copii parcă din ce în ce mai buni, deși există o mentalitate că s-au schimbat generațiile. Poate. Totul e ca noi să ținem pasul cu ei și să facem școala atractivă pentru ei. Eu vorbesc și din perspectiva mamei

a doi adolescenți. Cred că noi, ca profesori, trebuie să mai folosim tehnologia, să proiectăm un film sau un powerpoint, să căutăm împreună cu ei informații pe internet. Nu ține doar de noi, avem o programă care poate fi rigidă uneori. Dar, totuși, la clasă, profesorul este dirijorul. Dacă ai deschiderea asta, poți face ceva atractiv din materia ta, iar copiii să stea de drag la ora ta. Ține și de noi, și de sistem să facem școala atractivă."

Dragul de copii și de istorie o motivează să facă în fiecare zi ceva diferit, cum ar fi să scrie piese de teatru istoric sau să inițieze proiecte în care să îi provoace pe copii să descopere istoria trăită chiar în jurul lor. Așa a apărut și proiectul *Jurnaliști pe urmele...Istoriei*, în care 15 copii din clasele a VII-a și a VIII-a au investigat cine au fost locuitorii Murfatlarului, eroi în Primul Război Mondial, al căror nume se află pe monumentul din centrul orașului.

„Am pornit de la un nume. Apoi a mai apărut încă un nume. Și tot așa. Pe copii i-a mobilizat foarte tare ideea, faptul că au putut să întrebe, să afle de la tata, de la bunicul, de la vecinul. S-a întâmplat și să nu afle, dar măcar au cercetat, i-a preocupat tema. A fost interesant, mai ales că unii

dintre ei stăpânesc foarte bine tehnologia.” Deși începuturile au fost dezamăgitoare, căci vizita la Primărie nu le-a adus nici o informație, arhiva fiind distrusă ”după unele opinii accidentale, după alții intenționat, în anii regimului comunist”, în urma investigațiilor în interiorul comunității, elevii au descoperit istoriile personale ale unor nume ca Ion Seceleanu sau Gheorghe Chisoceanu și legăturile de familie existente încă în regiune. Astfel, prin nepoții acestora, au scos la suprafață povești de pe frontul dobrogean și amintiri de la începutul secolului XX.

Părinții i-au susținut, inclusiv cu aparatură profesională sau cu diferite resurse pentru a ajunge la oamenii care dețineau informații, iar investigațiile s-au transformat într-un film documentar care a și câștigat, ulterior, Marele Premiu al unui concurs organizat de Muzeul de Arheologie din Constanța cu ocazia Zilei Dobrogei. ”Fiecare a avut o contribuție. Unii au filmat, unii au întrebat, unii au venit cu poze de la monument, fiecare a contribuit cumva. Au făcut lista cu întrebări pentru interviu, au lucrat la montaj etc. Nu pot să uit emoția elevilor mei conștienți de importanța demersului lor, dar nici mândria părinților care i-au susținut și care și-au

văzut copiii, acum, într-o altă postură, de jurnaliști, cameramani, fotografi, reporteri. Am fost impresionată de reacția celor intervievați, oameni cu vârste înaintate, cărora copiii le mulțumeau pentru participarea la proiect, dar care, la rândul lor, cu lacrimi în ochi, le mulțumeau copiilor.”

Cum se transformă elevii când își trăiesc istoria

Dincolo de povești autentice și memoria colectivă recuperată, de istoria trăită în comunitate, schimbarea adusă de un astfel de proiect este cât se poate de vizibilă: ”Cred că s-a schimbat ceva în perspectiva lor și în cine sunt ei. Cu siguranță s-a schimbat ceva în percepția lor asupra trecutului. Totodată, au căpătat competențe pe care o simplă lecție la clasă nu le dezvoltă, competența de a pune întrebări, de a lua un interviu, de a filma, de a monta, competențe pe care cu siguranță le vor folosi în alte contexte și cu care vor rămâne toată viața.”

Vorbitul în public, susținerea proiectului în fața comunității, în fața autorităților, toate acestea le-au adus tinerilor implicați recunoaștere, dar mai ales curaj: ”Faptul că pot face asta la 13 ani este extraordinar. Ei n-aveau de unde să știe de ce sunt capabili. Dacă sunt puși într-un astfel de context, câștigă încredere în sine. De exemplu,

fetița care a fost reporteră chiar mi-a zis că nu îi vine să creadă că ea e cea mică din a V-a și unde a ajuns acum.”

Proiectele, schimburile de experiență și implicarea în astfel de contexte înseamnă, în cele din urmă, transformare: „Își vor dori și ca adulți să acceseze spațiile astea, să se deschidă către lume.”

Proiectul „Jurnaliști pe urmele...Istoriei locale”

Un film despre viețile eroilor locali care au murit în timpul Primului Război Mondial. Ce aventură și ce mod inedit de a învăța istorie. Citiți mai multe aici: <https://www.noi-orizonturi.ro/wp-content/uploads/2018/10/10-proiecte-de-Service-Learning.pdf>

Acest material a fost realizat în cadrul proiectului
“ReSursa de Service Learning”
finanțat prin programul
„Împreună cu Lidl pentru un viitor mai bun”

Împreună cu pentru un viitor mai bun

Toate drepturile aparțin Fundației Noi Orizonturi.

Noi **Orizonturi**
pentru tineri și comunitate

ÎNVĂȚĂM PRIN
EXPERIENȚE,
TRANSFORMĂM
ȘCOALA

POVEȘTI CU INSPIRAȚIE

Noi rizonturi
pentru tineri și comunitate

Material realizat

Împreună cu

pentru un viitor mai bun

ISBN 978-973-0-28050-0